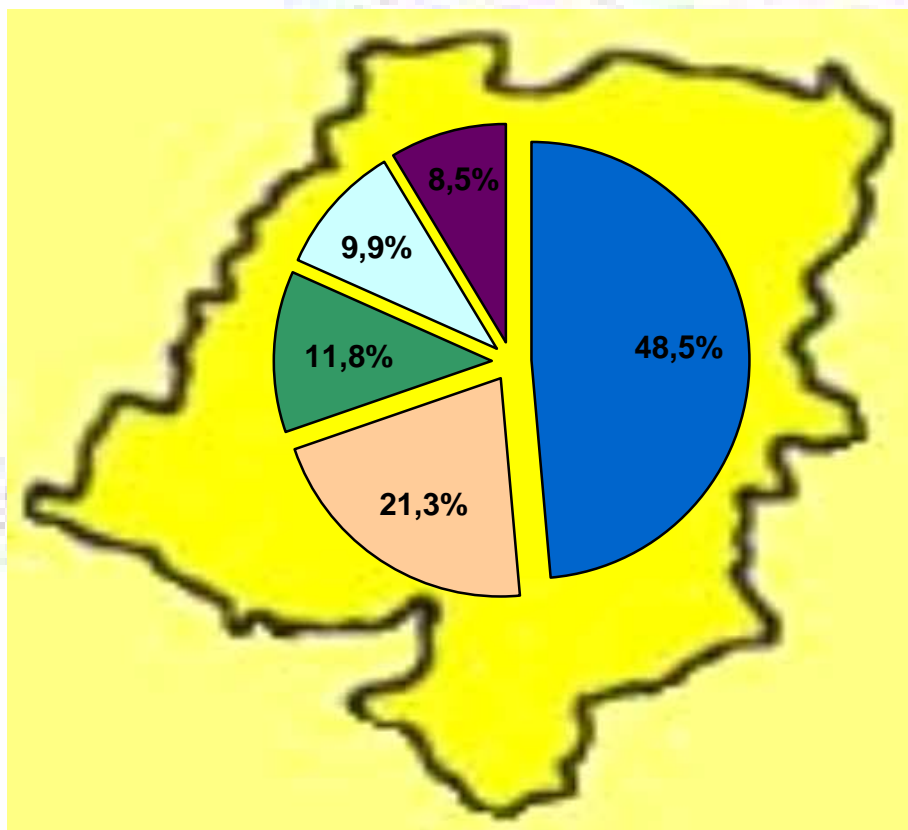

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2009 ROKU

DLA SEJMIKU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

OPOLE 2010

Analizę opracowało:
Obserwatorium Rynku Pracy WUP Opole

Do opracowania analizy wykorzystano również dane z działalności
Wydziału Pośrednictwa Pracy,
Wydziału Programowania i Wdrażania EFS,
Wydziału Monitorowania EFS,
Wydziału Ekonomiczno – Finansowego,
Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej,
Centrum Szkoleniowo – Doradczego
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu
oraz podmiotów współrealizujących Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia
na 2009 rok.

Przedruk analizy w całości lub w części
oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OPOLU
Obserwatorium Rynku Pracy
ul. Głogowska 25c
45-315 Opole

SPIS TREŚCI

I. RYNEK PRACY	4
1. Podstawowe uwarunkowania	4
1.1. Sytuacja demograficzna	4
1.2. Sytuacja gospodarcza	7
2. Informacja o stanie i strukturze bezrobocia	11
2.1. Poziom i stopa bezrobocia	11
2.2. Zróżnicowanie terytorialne	14
2.3. Zmiany w poziomie bezrobocia	17
2.4. Struktura bezrobocia	20
2.4.1. Bezrobocie kobiet	20
2.4.2. Bezrobocie na wsi	20
2.4.3. Młodzież w wieku do 25 lat	21
2.4.4. Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	22
2.4.5. Bezrobotni bez prawa do zasiłku	23
2.4.6. Bezrobotni według wieku	24
2.4.7. Bezrobotni według wykształcenia	25
2.4.8. Bezrobotni według stażu pracy	26
2.4.9. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę w miesiącach oraz długotrwale bezrobotni	27
2.4.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności	30
3. Oferty pracy	30
3.1. Ofert pracy wg zawodów	31
3.2. Oferty pracy wg powiatów	33
4. Poradnictwo zawodowe	35
5. Szkolenia	36
6. Staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	37
7. Kluby pracy	37
8. Wydatki Funduszu Pracy	38
II. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY NA RZECZ ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM	40
1. Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu	40
1.1. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2009 rok	40
1.2. Działania wdrażające Europejski Fundusz Społeczny	43
1.3. Sklep z Pracą „OFERTA”	45
2. Instytucjonalna obsługa klientów Wojewódzkiego Urzędu Pracy	49
3. Działalność Centrum Szkoleniowo – Doradczego	55
4. Działalność badawcza rynku pracy	56
III. PODSUMOWANIE	58
Załącznik nr 1	63
Wybrane kategorie bezrobotnych w podziale na miasta i gminy województwa opolskiego według stanu na 31 grudnia 2009 roku	

I. RYNEK PRACY

1. Podstawowe uwarunkowania

Informacje zawarte w tym podrozdziale stanowią tło dla analizy rynku pracy dokonywanej pod kątem zjawiska rejestrowanego bezrobocia. Dane dotyczące uwarunkowań demograficznych, gospodarczych czy związanych z wielkością zatrudnienia stanowią nieoceniony materiał ilustracyjny, a także wyjaśniający w jakimś stopniu zmiany zachodzące w wielkości i strukturze osób pozostających bez zatrudnienia w regionie.

Wśród podstawowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych województwa opolskiego (które nie uległy zmianie, więc zostają tu przytoczone z analiz ubiegłorocznych) wymienić należy:

- 1) najmniejszą powierzchnię terytorialną wśród wszystkich województw,
- 2) strukturę demograficzną ludności, której efektem jest duża skala migracji zarobkowej do krajów Unii oraz sytuacja „styku” kulturowego ludności autochtonicznej i napływowej,
- 3) graniczenie z dużymi, prężnymi gospodarczo województwami oraz z Republiką Czeską,
- 4) tranzytowe położenie w układzie komunikacyjnym przestrzeni europejskiej i krajowej,
- 5) rozwiniętą sieć szkół wyższych,
- 6) wysoką kulturę rolną stanowiącą dobry fundament dla przemysłu przetwórczego,
- 7) potencjalne możliwości aktywizacji przejść granicznych, terenów przy autostradzie A4 oraz istnienie euroregionów.

1.1. Sytuacja demograficzna

Na koniec I półrocza 2009 roku Opolszczyznę zamieszkiwało 1 031 922¹ osoby i jest to mniej o 2 734 osoby niż w analogicznym momencie roku 2008. Zmiana ta wpisuje się w trwający już od kilku lat proces zmniejszania się liczby mieszkańców Opolszczyzny. Ilustracją tego jest poniższa tabela, stanowiąca uaktualnioną prognozę demograficzną GUS

¹ Za: *Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego. III kwartał 2009 roku*
(<http://www.stat.gov.pl>)

dla województwa. Według niej w roku 2035 Opolszczyznę będzie zamieszkiwać 897 090 osób, co oznacza spadek liczby ludności o 13% wobec stanu mierzonego w połowie ubiegłego roku.

Tabela nr 1.

Zmiany stanów ludności w latach 2007 – 2035

Lata	Ludność ogółem	0 – 17 lat	18 – 44 lat	45 – 59/ 64 lata	60+/ 65+ lata
		zmiana	zmiana	zmiana	zmiana
2008	1 032 591	-6 296	-2 709	2 130	2 378
2010	1 023 314	-4 208	-3 868	740	2 571
2015	999 670	-12 532	-22 268	-10 751	21 907
2020	978 498	-4 338	-30 504	-10 118	23 788
2025	956 326	-4 429	-37 297	1 061	17 953
2030	928 427	-13 726	-37 264	13 032	10 159
2035	897 090	-15 040	-27 648	3 536	7 815

Jak widać w powyższej tabeli, spadki liczby ludności będą miały charakter trwały i – patrząc przez pryzmat struktury wiekowej – odbiją się niekorzystnie na rynku pracy, zwłaszcza w latach 2015-2025. Spadki nie będą bowiem przebiegać równomiernie w poszczególnych kategoriach wiekowych. Widocznemu zmniejszeniu ulegnie wielkość populacji osób w wieku przedprodukcyjnych oraz w wieku produkcyjnym mobilnym. Rosnąć będzie podaż pracy ze strony roczników uznanych za niemobilne (powyżej 44 roku życia), co może oznaczać konieczność podjęcia działań zmierzających do wyrobienia elastyczności zawodowej u przyszłych zasobów pracy oraz reorientację oczekiwań pracodawców, którzy często z rezerwą odnoszą się do zatrudniania osób po 45 roku życia. Dowodem na to chociażby wyniki badań własnych WUP w Opolu pn. *Z zagadnień rynku pracy, bezrobocia i wieku. Raport z badań wśród bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat*, (Opole 2009), które wykazały, iż 60% badanych doświadczyło dyskryminacji ze względu na wiek przy poszukiwaniu zatrudnienia².

Na sytuację demograficzną olbrzymi wpływ wywiera powszechne w województwie zjawisko migracji zarobkowych ludności autochtonicznej. Przeprowadzone na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy badania³ pozwoliły na dokonanie szeregu ustaleń dotyczących

² Raport dostępny na: <http://www.wup.opole.pl/dokumenty/Z%20zagadnien%20rynku%20pracy.pdf>

³ R. Jończy, Zewnętrzne migracje ludności wiejskiej Opolszczyzny po akcesji Polski do Unii Europejskiej, Konsekwencje dla regionalnego rynku pracy, WUP Opole 2007

zarówno wielkości demograficznych, jak i sytuacji na rynku pracy na obszarach wiejskich województwa. Ustalenia te wskazują, że rzeczywista sytuacja demograficzna i problematyka rynku pracy odbiega od diagnoz opartych na powszechnie dostępnych danych. Skala nierejestrowanej emigracji stałej, którą tylko dla ludności wiejskiej ustalono na 18,9 % zameldowanych tj. w skali województwa ok. 93 tys. osób (ponad 9% ogólnej liczby ludności), jest tak duża, że utrudnia bądź wręcz uniemożliwia posługiwanie się oficjalnymi danymi dotyczącymi np. liczby mieszkańców bez ich weryfikacji. Ponadto szacunkowo 104 – 118 tys., czyli ok. 11% mieszkańców całego województwa (w tym ok. 65 tys. mieszkańców wsi) pracuje za granicą i najczęściej nie jest uwzględnianych w oficjalnych danych i rejestrach. W takich warunkach każdy oficjalny wskaźnik wykorzystujący liczbę mieszkańców czy liczbę aktywnych zawodowo, jest obciążony tak dużym błędem, że nie pozwala na właściwą ocenę badanego zjawiska. Ze względu na fakt, że tak ogromna skala nierejestrowanej emigracji stałej dotyczy jedynie województwa opolskiego, wszelkie wskaźniki liczone per capita porównujące Opolszczyznę z innymi województwami będą zaniżone. Dotyczy to zarówno wskaźników mierzących wielkości uznawane za pozytywne, jak i uznawane za negatywne. Wg oficjalnych wskaźników jesteśmy zatem regionem o np. niskiej oficjalnie aktywności zawodowej i gospodarczej, ale również o niewielkim udziale niepełnosprawnych. Dlatego, że obydwie te wielkości przelicza się na zameldowaną liczbę mieszkańców, których w istotnej części nie ma. Dokonanie korekty liczby mieszkańców województwa o emigrację zawieszoną i zweryfikowanie, tym samym wskaźników per capita, powoduje najczęściej zasadnicze przesunięcie Opolszczyzny w rankingu polskich województw. Do jeszcze większych błędów w ocenie prowadzi obliczanie wskaźników w poszczególnych powiatach, a zwłaszcza gminach, ponieważ wielkość ubytków spowodowanych nierejestrowaną emigracją stałą jest w układzie przestrzennym województwa bardzo zróżnicowana i zależna głównie od udziału ludności autochtonicznej. Jeśli na obszarach południa, zachodu i północy województwa nierejestrowana emigracja stała jest znikoma, to na obszarach wiejskich położonych w centralno-wschodniej części województwa dotyczy ona kilkudziesięciu procent zameldowanych mieszkańców. Podobnie rzecz się ma z emigracją zarobkową, do której dochodzi głównie z centralno-wschodniej części województwa. Sytuacja ta powoduje, że wskaźniki z tej części województwa muszą być weryfikowane, bo bez korekty doprowadzą do błędnych diagnoz.

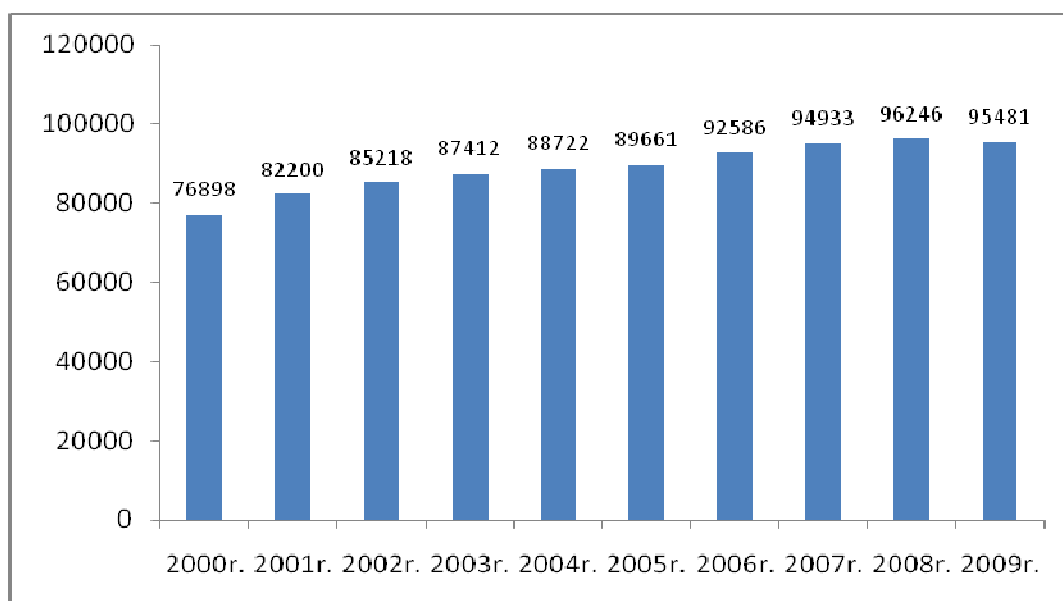
1.2. Sytuacja gospodarcza⁴

1.2.1 Podmioty gospodarcze

W grudniu 2009 roku na terenie województwa zarejestrowanych było blisko 95,5 tysiąca podmiotów gospodarczych. Oznacza to, że rok 2009 przerwał wieloletnią tendencję zwiększania się poziomu przedsiębiorczości w województwie.

Wykres nr 1.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

W porównaniu z końcem roku 2008, na koniec 2009 r. odnotowano spadek liczby podmiotów w połowie sekcji wg PKD, największy (drugi rok z rzędu) w obszarze „Handel i naprawy” (spadek o 840 przedsiębiorstw), „Pośrednictwo finansowe” (365 przedsiębiorstw) oraz „Obsługa nieruchomości i firm” (315 przedsiębiorstw). Najpoważniejszy wzrost dotyczył (trzeci rok z rzędu) sektora „Budownictwo” (wzrost o 275 podmiotów) oraz „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna” (wzrost o 226 podmiotów). Przyglądając się strukturze przedsiębiorczości na Opolszczyźnie na koniec 2009 roku, warto wskazać jej kilka typowych cech:

- dominacja sektora prywatnego, skupiającego 95,6% ogółu zarejestrowanych podmiotów,

⁴ Podrozdział opracowano z wykorzystaniem danych opolskiego Urzędu Statystycznego.

- koncentracja działalności w obrębie czterech sekcji gospodarki: „Handel i naprawy” (27,7%), „Obsługa nieruchomości i firm” (18,6%), „Budownictwo” (13,0%), „Przetwórstwo przemysłowe (9,0%),
- w przekroju powiatowym przodują powiaty duże, z dużą ilością miast bądź powiązane ze stolicą województwa (Opole – 20,7% ogółu przedsiębiorstw, powiat nyski – 14,1%, powiat opolski – 11,3%, powiat brzeski – 10,2%),
- w ciągu całego 2009 roku z rejestru REGON wykreślono 8,4 tys. podmiotów (o ponad 2,8 tys. więcej niż przed rokiem).

1.2.2 Zatrudnienie

Analizując problem wielkości zatrudnienia w przekroju dwóch wskaźników: przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw oraz wyników BAEL stwierdzić można:

- spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw o 1,6%, do poziomu 98,5 tys. osób w całym 2009 roku,
- wyraźny wzrost liczby pracujących w III kwartale 2009 wg BAEL, zarówno wobec II i III kwartału 2008 roku jak i II kwartału 2009 roku, co przełożyło się na względnie wysoką wartość wskaźnika zatrudnienia,
- wyraźny spadek liczby osób biernych zawodowo, przede wszystkim z uwagi na ich przejście do kategorii osób poszukujących pracy (bezrobotnych): współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale 2009 roku był najwyższy na przestrzeni dwóch ostatnich lat, a liczba bezrobotnych wzrosła z ok. 21 tys. osób w III kwartale 2008 roku do ok. 41 tys. osób w III kwartale 2009 roku.

Tabela nr 2.

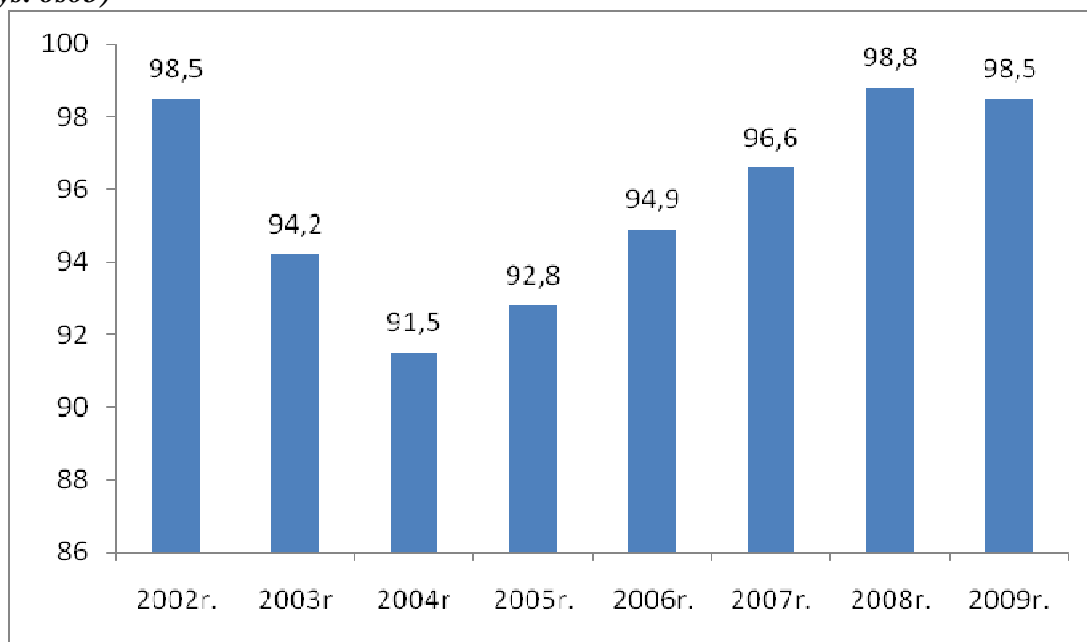
Wybrane wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności (wg BAEL)

Okresy	Ludność			Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia
	Ogółem	w tym			
		Pracujący	Bierni		
	w tys			%	%
II kwartał 2008	788	383	380	51,9	48,6
III kwartał 2008	782	374	388	50,5	47,8
II kwartał 2009	790	371	372	52,9	47,0
III kwartał 2009	793	388	364	54,1	48,9

Tym samym w III kwartale 2009 roku liczba pracujących po raz pierwszy od dłuższego czasu była wyższa od liczby osób biernych zawodowo.

Wykres nr 2.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw na koniec grudnia w latach 2002 – 2009 (w tys. osób)

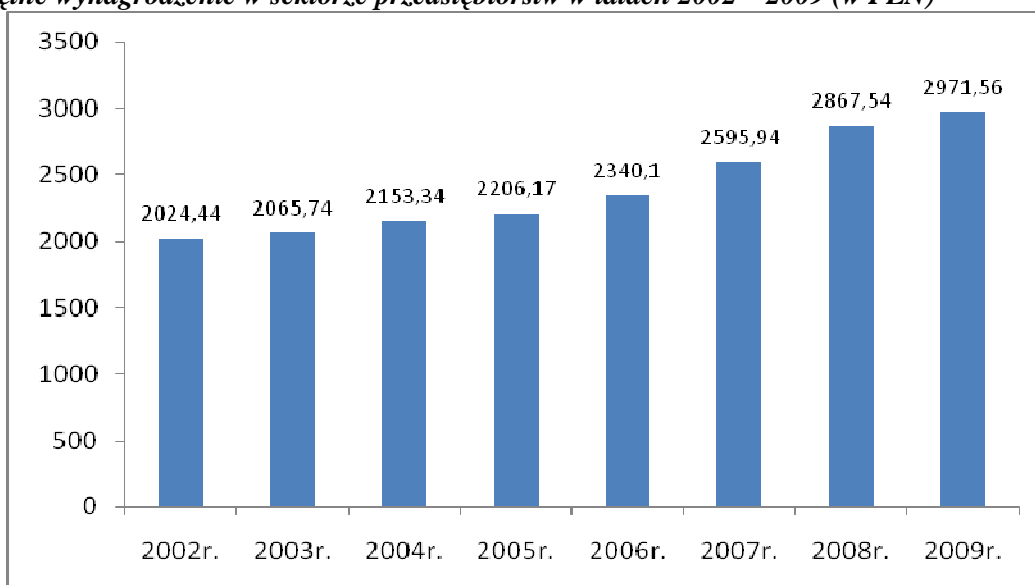
1.2.3 Inne wskaźniki sytuacji gospodarczej

Wśród innych zjawisk istotnych dla sytuacji gospodarczej w województwie w porównaniu z rokiem 2008 wymienić należy:

- wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń – grudzień 2009 do poziomu 2 971,56 PLN, tj. wyższego o 3,3% od stanu na rok 2008; jest to przedłużenie wieloletniej już tendencji do wzrostu wynagrodzeń, chociaż warto zwrócić uwagę na osłabienie tempa tego zjawiska (w roku 2008 wynagrodzenia wzrosły o 10,5%),

Wykres nr 3.

Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w latach 2002 – 2009 (w PLN)

- spadek liczby oddanych do użytku mieszkań (w okresie styczeń – grudzień 2009 oddano 1 762 mieszkania, o 3,8% mniej niż przed rokiem). Ponadto zauważyć także należy widoczny spadek liczby wydanych pozwoleń na budowę (o 42,6%) oraz spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 40,8%) wobec tego samego okresu 2008 roku,
- spadek nakładów inwestycyjnych (we wrześniu 2008 r. wynosiły one 843 905 tys. zł, podczas gdy we wrześniu 2009 roku 710 060 tys. zł),
- spadek produkcji sprzedanej przemysłu o 4,7% (wyższy niż liczony dla kraju),
- spadek produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) o 0,3% wobec 2008 roku (niższy niż w kraju),
- wzrost sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) o 2,6% oraz spadek sprzedaży detalicznej o 6,4%.

Ważnym miernikiem rozwoju regionalnej gospodarki, mającym bezpośredni wpływ na oblicze rynku pracy, jest zdolność generowania nowych miejsc pracy. W przeciągu ubiegłego roku duże, średnie i małe podmioty gospodarki wytworzyły ogółem 10 834 nowe miejsca zatrudnienia (3 049 przypada na firmy duże, 3 973 na średnie, 3 812 na małe), o 5 955 mniej niż w roku 2008. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, można ustalić ranking wg liczby utworzonych miejsc pracy:

- 1) budownictwo: **2 327**;
- 2) przetwórstwo przemysłowe: **2 325**;

- 3) handel i naprawy: **1 670**;
- 4) administracja publiczna: **943**;
- 5) usługi administrowania i działalność wspierająca: **610**;
- 6) edukacja: **541**;
- 7) transport: **514**.

W ocenie atrakcyjności inwestycyjnej województw, dokonywanej corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową⁵, województwo opolskie zajęło w 2009 roku 10 pozycję, taką samą jak w roku 2008. Przy klasyfikowaniu województw bierze się tu pod uwagę 7 czynników – spośród nich Opolszczyzna najwyższe miejsce zajęła w kategorii „rynek zbytu” (6 miejsce), „poziom bezpieczeństwa powszechnego” (7 miejsce), „dostępność transportowa” (7 miejsce). Przeciętnie oceniono „infrastrukturę gospodarczą” (8 miejsce), i „aktywność wobec inwestorów” – 10 miejsce, bardzo nisko: „koszty i zasoby pracy” (13 miejsce) oraz „infrastrukturę społeczną” (14 miejsce).

2. Informacja o stanie i strukturze bezrobocia

2.1. Poziom i stopa bezrobocia

Na koniec 2009 roku w województwie opolskim było zarejestrowanych 47 129 bezrobotnych i liczba ta była wyższa od uzyskanej z końcem roku 2008 o 11 431 osób (wzrost o 32%). Należy zaznaczyć, że ubiegły rok był pierwszym – po sześciu latach regularnych spadków – gdy rynek pracy odczuł wzrost rejestrowanego bezrobocia. Jedynie w styczniu i w lutym liczba zarejestrowanych bezrobotnych była niższa w stosunku do analogicznych miesięcy roku 2008. Ten wzrost koresponduje z danymi zawartymi w rozdziale I (spadek liczby podmiotów gospodarczych, zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, problemy sekcji przetwórstwa przemysłowego i – w mniejszym stopniu – budownictwa). Poniżej prezentujemy zmiany zachodzące w poziomie bezrobocia od roku 1999 do końca 2009 roku.

⁵ Dane za stronę: http://ibngr.pl/index.php/pl/lewe_menu/atrakcyjnosc_inwest_wojewodztw

Tabela nr 3.

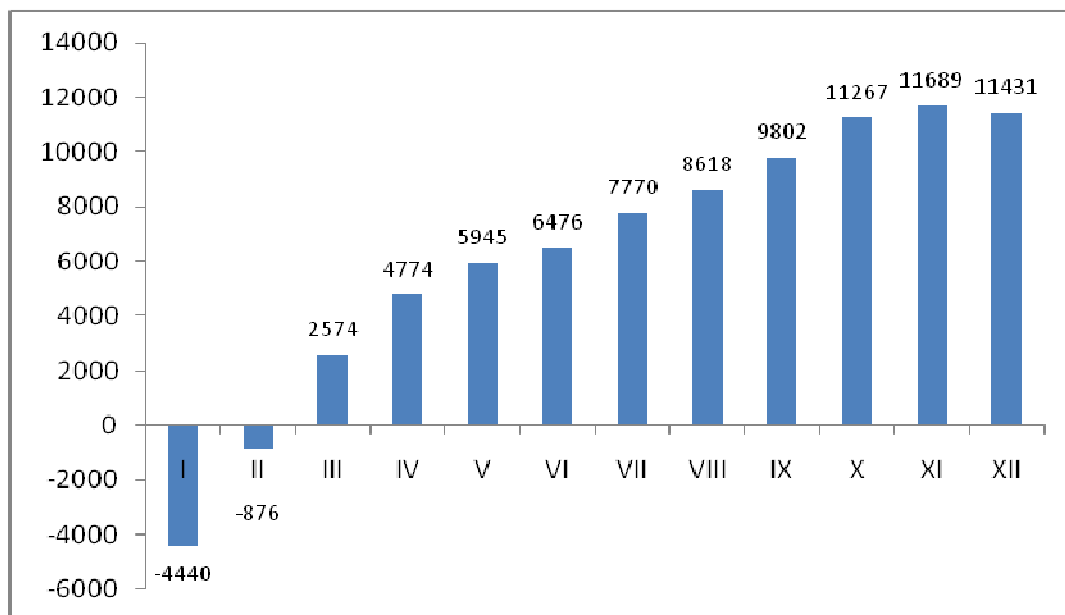
**Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie opolskim w latach 1999 – 2009
(stan w końcu okresu)**

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Liczba bezrobotnych</i>	<i>Przyrost lub spadek do poprzedniego okresu</i>	
		<i>w liczbach</i>	<i>w %</i>
1999	59 476	-	-
2000	69 311	+ 9 835	+ 16,5
2001	78 557	+ 9 246	+ 13,3
2002	83 436	+ 4 879	+ 6,2
2003	81 623	- 1 813	- 2,2
2004	74 553	- 7 070	- 8,7
2005	69 396	- 5 157	- 6,9
2006	60 058	- 9 338	-13,5
2007	43 338	- 16 720	-27,8
2008	35 698	- 7 640	-17,6
2009	***	***	***
Styczeń	40 667	- 4 440	-9,8
Luty	42 965	- 876	-2,0
Marzec	43 706	2 574	6,3
Kwiecień	42 562	4 774	12,6
Maj	41 833	5 945	16,6
Czerwiec	40 586	6 476	19,0
Lipiec	40 880	7 770	23,5
Sierpień	41 387	8 618	26,3
Wrzesień	41 707	9 802	30,7
Październik	42 394	11 267	36,2
Listopad	44 701	11 689	35,4
Grudzień	47 129	11 431	32,0

Dla zobrazowania zmian w poziomie bezrobocia na przestrzeni ubiegłego roku sporządzono wykres nr 2, gdzie jako zerowy poziom odniesienia przyjęto stan z końca roku 2008. Widać na nim wyraźnie wzrostową tendencję zjawiska oraz jego skalę, która spowodowała, że na koniec roku 2009 bezrobotnych było w regionie o 1/3 więcej niż przed rokiem.

Wykres nr 4.

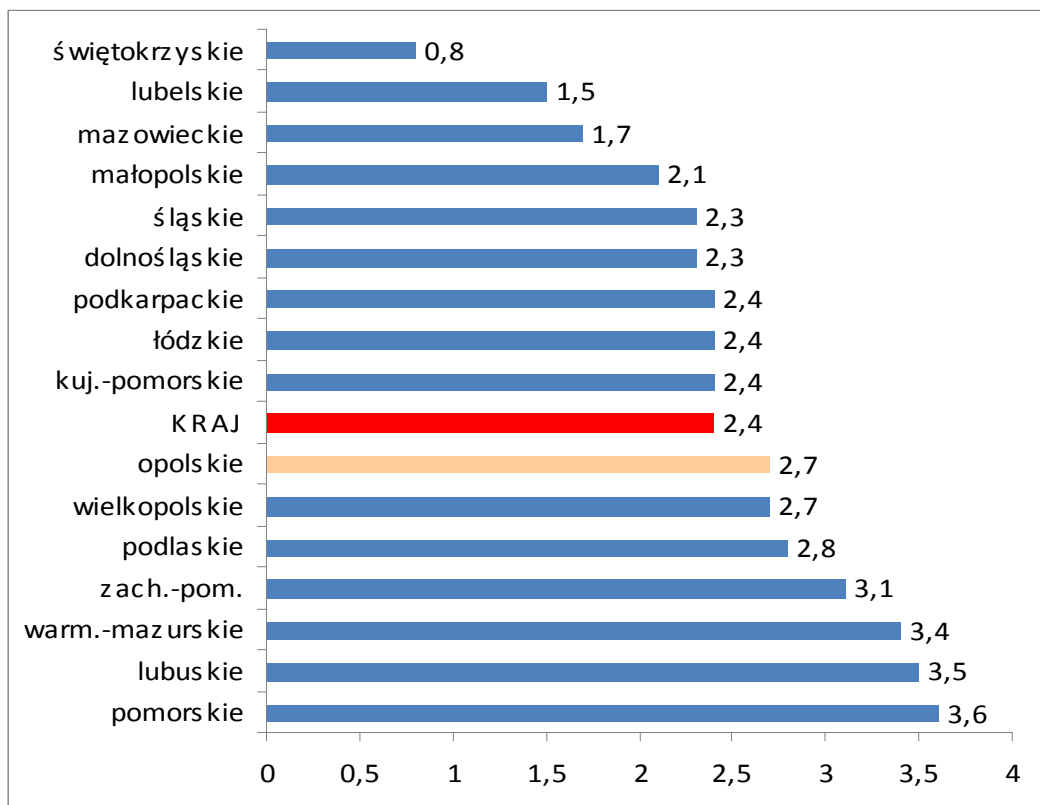
Zmiany w poziomie bezrobocia na przestrzeni roku 2009

Bezrobotni zarejestrowani w końcu grudnia 2009 roku w województwie opolskim stanowili 12,6% ludności aktywnej zawodowo, co oznacza wzrost o 2,7% w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Pod względem wielkości wskaźnika natężenia bezrobocia zajmujemy 8 miejsce w kraju (tak samo jak w roku 2008). Stopa bezrobocia pozwala na uzyskanie różnic w natężeniu zjawiska sygnalizując stopień zagrożenia w układzie terytorialnym w skali wojewódzkiej jak i krajowej. W tym samym okresie bezrobocie w kraju wyniosło 11,9%, co oznacza, iż poziom bezrobocia na Opolszczyźnie przekroczył średnią krajową o 0,7% (na koniec roku 2008 było to 0,4 punktu procentowego). W ciągu całego ubiegłego roku najkorzystniejszą sytuację zanotowano w kwietniu i październiku, kiedy to stopa wojewódzka była o 0,1 punktu niższa od krajowej. Warto również zauważyć, że na koniec analizowanego roku stopa bezrobocia w województwie w porównaniu do tej z roku 2008 miała większą dynamikę wzrostu (wzrost o 2,7%) niż w przypadku kraju, gdzie wskaźnik ten wzrósł w tym okresie o 2,4%.

Wykres nr 5.

Zmiana stopy bezrobocia w trakcie roku 2009 w poszczególnych województwach (w %)

Jak wskazuje powyższy wykres, w trakcie ubiegłego roku sytuacja na rynku pracy pogorszyła się we wszystkich województwach, przy czym największą dynamiką wzrostu cechowało się województwo pomorskie, lubuskie i warmińsko-mazurskie. Pod tym samym względem Opolszczyzna zajęła 7 miejsce w kraju. Najmniejsze wzrosty zanotowano w województwach: świętokrzyskim i lubelskim.

2.2. Zróżnicowanie terytorialne

Cechą endemiczną województwa opolskiego jest znaczne zróżnicowanie terytorialne zjawiska bezrobocia. Na koniec grudnia 2009 roku stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach wahała się od 5,9% w powiecie opolskim grodzkim do 18,2% w powiecie brzeskim. Systematycznie analizowany poziom natężenia bezrobocia wskazuje, że od lat najtrudniejsza sytuacja ma miejsce w powiatach brzeskim, nyskim, namysłowskim i prudnickim.

Rysunek nr 1.

Stopy bezrobocia wg powiatowych urzędów pracy na koniec grudnia 2009 roku

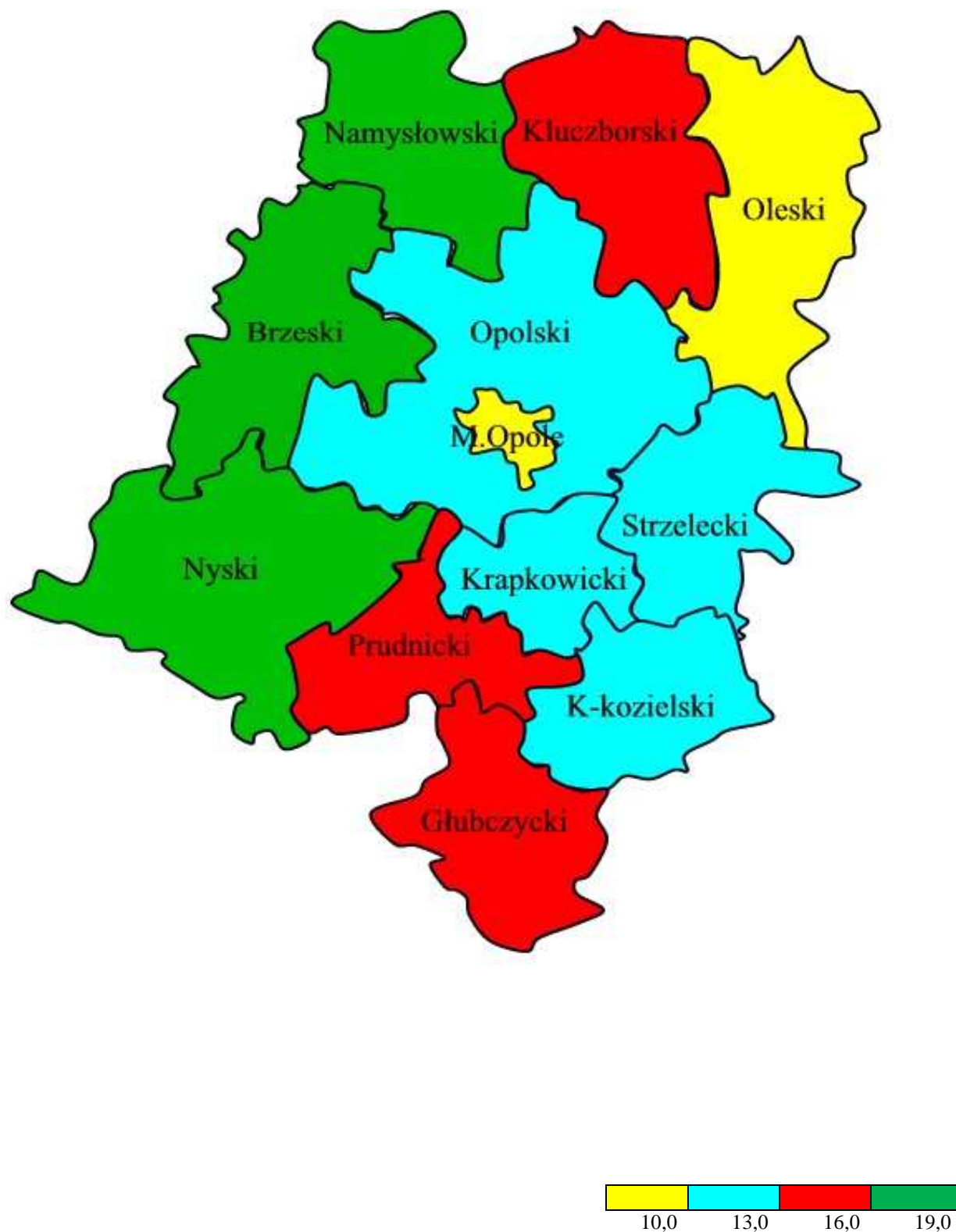

Tabela nr 4.

Liczba bezrobotnych, stopa bezrobocia oraz wzrost/spadek bezrobocia odnotowany w trakcie roku 2009

<i>Powiaty</i>	<i>Stopa bezrobocia (%)</i>	<i>Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2008</i>	<i>Liczba bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2009</i>	<i>Wzrost / spadek bezrobocia w porównaniu do końca grudnia 2008</i>	<i>Dynamika grudzień 2008 = 100 %</i>
OGÓŁEM	12,6	35 698	47 129	11 431	132,0
brzeski	18,2	5 270	5 810	540	110,2
głubczycki	16,0	2 177	2 845	668	130,7
k - kozielski	12,4	3 040	4 476	1 436	147,2
kluczborski	14,7	2 450	3 345	895	136,5
krapkowicki	11,1	2 068	2 764	696	133,7
namysłowski	17,1	1 926	2 748	822	142,7
nyski	17,7	6 416	8 479	2 063	132,2
oleski	8,2	1 400	2 067	667	147,6
opole - miasto	5,9	3 047	4 134	1 087	131,4
opolski	11,6	3 147	4 629	1 482	147,1
prudnicki	16,4	2 608	3 235	627	124,0
strzelecki	11,5	2 149	2 597	448	120,8

Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w skali województwa odbił się niekorzystnie na szczeblu poszczególnych powiatów. Ilość bezrobotnych wzrosła w każdym z nich; w liczbach bezwzględnych spadek ten najbardziej odczuł powiat nyski (o 2 063 osoby stosunku do grudnia 2008 roku), a w dalszej kolejności opolski (o 1 482 osoby) i kędzierzyńsko – kozielski (o 1 436 osób). Bardzo dużą dynamikę procentowego wzrostu odnotowały powiaty: kędzierzyńsko – kozielski (o 47,2%), opolski (o 47,1%) i namysłowski (o 42,7%). Warto również zauważyć, że w najmniejszym stopniu skutki pogorszenia sytuacji ekonomicznej odczuł powiat o najwyższej wartości stopy bezrobocia, czyli brzeski.

2.3. Zmiany w poziomie bezrobocia

W 2009 roku do urzędów pracy zgłosiło się 89 641 osób, które uzyskały status bezrobotnej i jest to o 16 360 osoby więcej niż w roku 2008. Tradycyjnie już ruch ten nasilił się w II półroczu, kiedy odnotowano wzrost liczby nowych rejestracji o 4 875 osób w porównaniu z dwoma pierwszymi kwartałami 2009 roku (I półrocze 2009 – 42 383 osób, II półrocze 2009 – 47 258 osób). Jest to zjawisko, które powtarza się corocznie i wynika przede wszystkim z rytmu pór roku oraz cyklu edukacyjnego, co niesie ze sobą następujące zjawiska:

- napływ osób po zakończeniu prac krótkookresowych, sezonowych oraz zawieranych na czas określony,
- zmniejszanie zatrudnienia ze względu na okres zimowy, zwłaszcza w branży budowlanej,
- napływ osób po zakończeniu prac sezonowych za granicą w krajach Unii Europejskiej,
- rejestracja bezrobotnych absolwentów po ukończeniu szkół.

Wśród nowo rejestrowanych bezrobotnych dominowały osoby powracające po raz kolejny do grona bezrobotnych (79,6%). Istotną część nowych rejestracji stanowiły ponadto osoby, które ukończyły programy subsydiowane organizowane przez powiatowe urzędy pracy i tak:

- po pracach interwencyjnych – 80 osób (2008 rok – 117 osób),
- po robotach publicznych – 1 036 osób (2008 rok – 576 osób),
- po szkoleniach – 6 979 osób (2008 rok – 6 320 osób),
- po stażach – 5 712 osób (2008 rok – 4 441 osób).

Należy w tym miejscu zauważyć, iż nastąpił widoczny wzrost uczestnictwa osób bezrobotnych w programach subsydiowanych, zwłaszcza w zakresie robót publicznych, szkoleń i staży. W sytuacji spowolnienia gospodarczego i napływu większej liczby bezrobotnych niż w latach ostatnich, udział w tych programach dla wielu osób stanowi bez wątpienia ważną pomoc w utrzymaniu aktywności na rynku pracy.

W omawianym okresie 18 312 osób (tj. 20,4% wszystkich rejestracji) zgłosiło się do urzędów pracy po raz pierwszy. Porównując te informacje z danymi za rok 2008 można zauważyć wzrost tego wskaźnika o 2,2 %.

W ciągu całego 2009 roku pracownicy powiatowych urzędów pracy wyłączyli z ewidencji bezrobotnych 78 289 osób i jest to o 2 632 osoby mniej niż w roku ubiegłym. Głównym

powodem wyrejestrowań były podjęcia pracy, które w omawianym okresie stanowiły 36,5% odpływu (rok wcześniej 35,4%). W liczbach bezwzględnych wyłączenia z ewidencji z tytułu podjęcia pracy wyniosły 28 540 osób i na tle roku 2008 było to o 97 osób mniej.

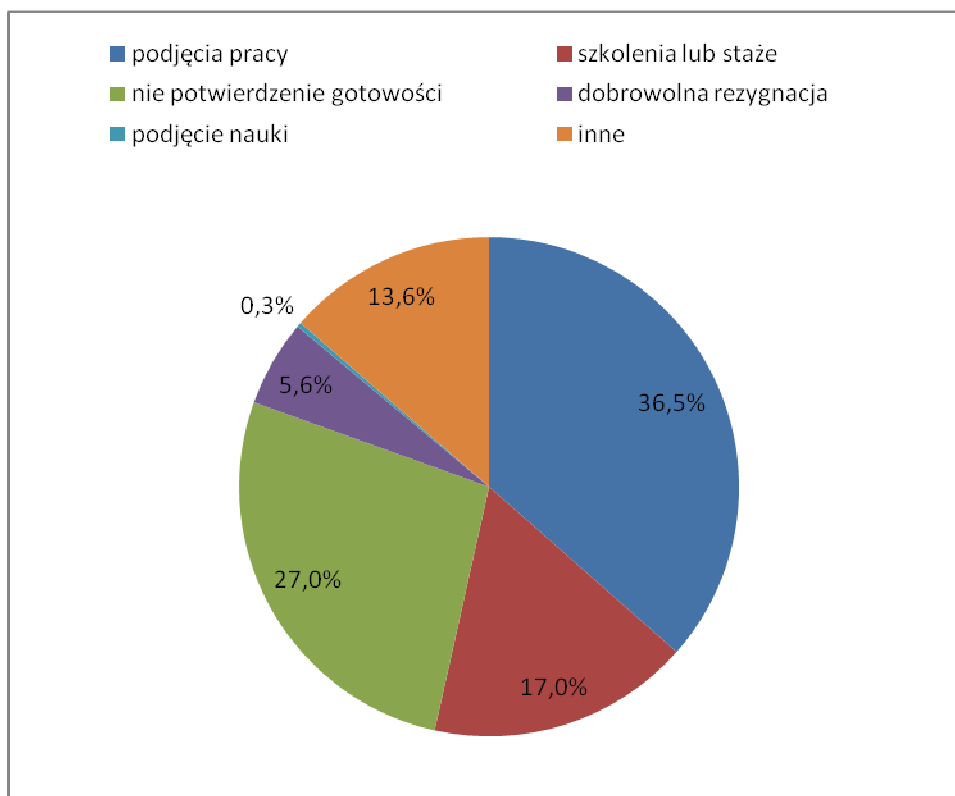
Pewien udział w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji z tytułu podjęcia pracy miało zatrudnienie subsydiowane: 6 766 podjęć pracy (o 1 433 więcej niż w 2008 roku), z tego:

- prace interwencyjne: 448 (w 2008 r. 595);
- roboty publiczne: 3 121 (w 2008 r. 1 803);
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej: 1 905 (w 2008 r. 1 843);
- refundacje wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy: 1 251 (w 2008 r. 1 044).

Ponadto w omawianym okresie z ewidencji bezrobotnych wyłączono 13 329 osób, które skierowano na szkolenia lub staż absolwencki i było to więcej niż w roku 2008 o 2 310 osób.

Wykres nr 6.

Struktura przyczyn wyrejestrowań z ewidencji bezrobotnych w roku 2009

Tradycyjnie dość znaczną (choć w ostatnich latach malejącą) grupę wśród wyłączonych z ewidencji stanowiły osoby, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy. Liczba ich wyniosła 21 112 osób, co stanowiło 27,0% odpływu (w 2008 roku – 23 730 osoby, 29,3%).

Oprócz tego 4 374 osoby dobrowolnie zrezygnowały ze statusu osoby bezrobotnej (2008 rok – 5 555).

Tabela nr 5.

Wielkość napływu i odpływu, podjęć pracy oraz wskaźnika płynności według powiatowych urzędów pracy w 2009 roku

<i>Powiaty</i>	<i>Napływ bezrobotnych</i>	<i>Odpływ bezrobotnych</i>	<i>Podjęcia pracy</i>	<i>Wskaźnik płynności rynku pracy w %</i>
OGÓŁEM	89 641	78 289	28 540	31,8
brzeski	11 628	11 088	4 552	39,1
głubczycki	4 648	3 980	1 288	27,7
k – kozielski	7 732	6 296	1 974	25,5
kluczborski	7 115	6 220	1 860	26,1
krapkowicki	5 143	4 447	1 324	25,7
namysłowski	4 347	3 525	1 545	35,5
nyski	17 420	15 357	6 364	36,5
oleski	4 047	3 380	1 288	31,8
opolski	8 729	7 247	2 531	29,0
Opole – miasto	7 658	6 650	2 281	29,8
prudnicki	5 691	5 064	1 527	26,8
strzelecki	5 483	5 035	2 006	36,6

Wskaźnik płynności rynku pracy (wyrażony w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym, do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie) za okres 2009 roku ukształtował się na poziomie 31,8% i jest to spadek wobec lat ubiegłych (rok 2008: 39,1%, rok 2007 – 45,1%, rok 2006 – 47,6% , rok 2005 – 46,8%, rok 2004 – 51,0 %, rok 2003 – 50,8%). Warto zauważyć, że pod względem wysokości tego wskaźnika czołowe miejsca zajęły powiaty najbardziej dotknięte bezrobociem, czyli region namysłowski, brzeski i nyski. Warto również zwrócić uwagę na powiaty kędzierzyńsko-kozielski i krapkowicki, w których zanotowano bardzo niskie wskaźniki płynności rynku pracy.

2.4. Struktura bezrobocia

2.4.1. Bezrobocie kobiet

W końcu grudnia 2009 roku wśród ogółu bezrobotnych większość stanowiły kobiety: 24 235 (o 3 398 więcej niż na koniec 2008), których udział w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w naszym regionie wyniósł 51,4% (o 7 punktów procentowych mniej niż odsetek w grudniu 2008 roku). Najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet rejestrujemy w powiatach: krapkowickim oraz namysłowskim (odpowiednio po 55,6%) natomiast najniższy w powiecie nyskim oraz prudnickim (odpowiednio po 47,2 %).

Wśród nowo zarejestrowanych w trakcie roku, populacja bezrobotnych kobiet wyniosła 42 258, co stanowiło 47,1% ogółu. Natomiast z ewidencji wyłączono 38 857 bezrobotnych kobiet, tj. 49,6% wszystkich wyrejestrowań.

2.4.2. Bezrobocie na wsi

W dniu 31 grudnia 2009 roku w urzędach pracy Opolszczyzny było zarejestrowanych 20 820 (o 5 030 więcej niż na koniec 2008 r.) bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich. Stanowili oni 44,2% wszystkich bezrobotnych. Jest to wartość identyczna jak w końcu grudnia 2008 roku.

Na koniec roku 2009 najwięcej bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie – 3 769 osób, natomiast największym udziałem mieszkańców wsi do ogółu charakteryzował się powiat opolski ziemski, gdzie wskaźnik ten wyniósł 80,2 %, a najmniejszym kędzierzyńsko – kozielski (28,4 %).

Tabela nr 6.

Bezrobocie na wsi wg powiatowych urzędów pracy – stan na dzień 31 grudnia 2009 roku

<i>Powiaty</i>	<i>Bezrobotni mieszkańcy wsi</i>	
	<i>w liczbach</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
OGÓŁEM	20 820	44,2
Brzeg	2 545	43,8
Głubczyce	1 462	51,4
Kędzierzyn-Koźle	1 269	28,4

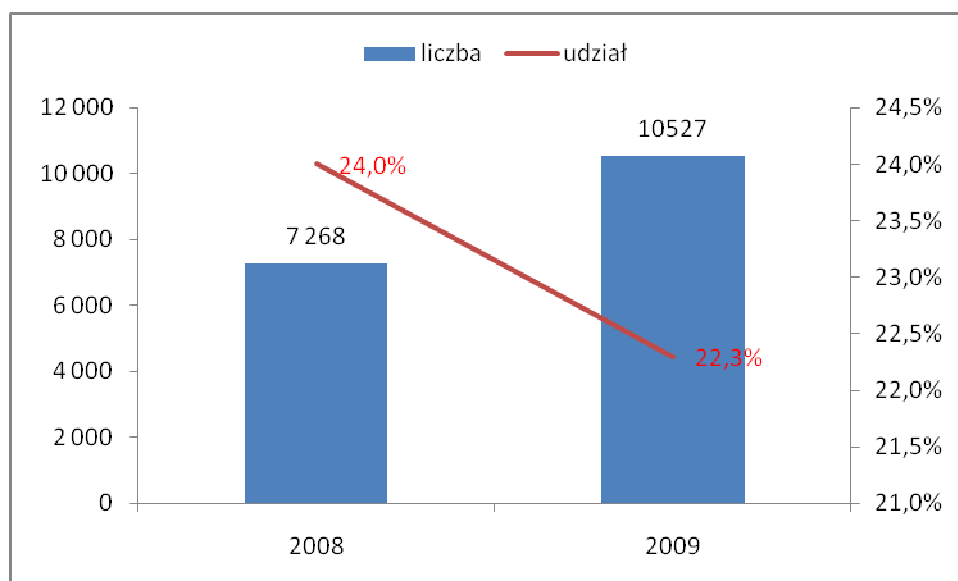
Powiaty	Bezrobotni mieszkańcy wsi	
	w liczbach	w % do ogółu bezrobotnych
Kluczbork	1 545	46,2
Krapkowice	1 121	40,6
Namysłów	1 823	66,3
Nysa	3 769	44,5
Olesno	1 150	55,6
Opole-Powiat	3 713	80,2
Prudnik	1 228	38,0
Strzelce Opolskie	1 195	46,0
Opole-Miasto	0	0,0

2.4.3. Młodzież w wieku do 25 lat

Na koniec 2009 roku w urzędach pracy Opolszczyzny zarejestrowanych było 10 527 młodych osób w wieku 18 – 24 lata (o 3 259 osób więcej niż w grudniu 2008). Stanowiły one 22,3 % wszystkich zewidencjonowanych bezrobotnych.

Wykres nr 7.

Liczba i udział bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat w 2008 i 2009 roku

Jednocześnie na przełomie analizowanego roku osób bezrobotnych w wieku 18-24 lata zarejestrowano w sumie 28 655, z czego po raz pierwszy 11 418, czyli 39,8 % ogółu. Równolegle z ewidencji wykreślono 23 947 osób z tej kategorii, w tym 7 315 osób z tytułu podjęcia pracy (tj. 30,5 % ogółu wyrejestrowanych bezrobotnych w wieku do 25 lat).

2.4.4. Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

W powiatowych urzędach pracy na terenie województwa opolskiego w okresie 2009 roku zarejestrowało się 2 614 osób, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy. Stanowiły one 2,9% nowo zarejestrowanych (w roku 2008 zarejestrowano 903 osoby, co stanowiło 1,2%). Zauważalny w związku z tym był pewien wzrost liczby rejestrujących się osób bezrobotnych z tej kategorii w zestawieniu z rokiem wcześniejszym.

Tabela nr 7.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy według powiatów

Lp.	Powiaty	<i>Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy</i>			
		<i>w okresie 2009 roku</i>		<i>stan na koniec okresu sprawozdawczego</i>	
		<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu rejestracji</i>	<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
Województwo ogółem:		2 614	2,9	1 482	3,1
1	Brzeg	526	3,1	174	3,0
2	Głubczyce	106	2,3	20	0,7
3	Kędzierzyn - Koźle	184	2,4	130	2,9
4	Kluczbork	161	2,3	121	3,6
5	Krapkowice	361	4,6	151	5,5
6	Namysłów	259	6,0	128	4,7
7	Nysa	141	0,8	96	1,1
8	Olesno	130	3,2	60	2,9
9	Opole - powiat	330	3,8	208	4,5

<i>Lp.</i>	<i>Powiaty</i>	<i>Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy</i>			
		<i>w okresie 2009 roku</i>		<i>stan na koniec okresu sprawozdawczego</i>	
		<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu rejestracji</i>	<i>ogółem</i>	<i>w % do ogółu bezrobotnych</i>
10	Prudnik	269	4,7	143	4,4
11	Strzelce	194	3,5	110	4,2
12	Opole- miasto	378	3,1	141	3,4

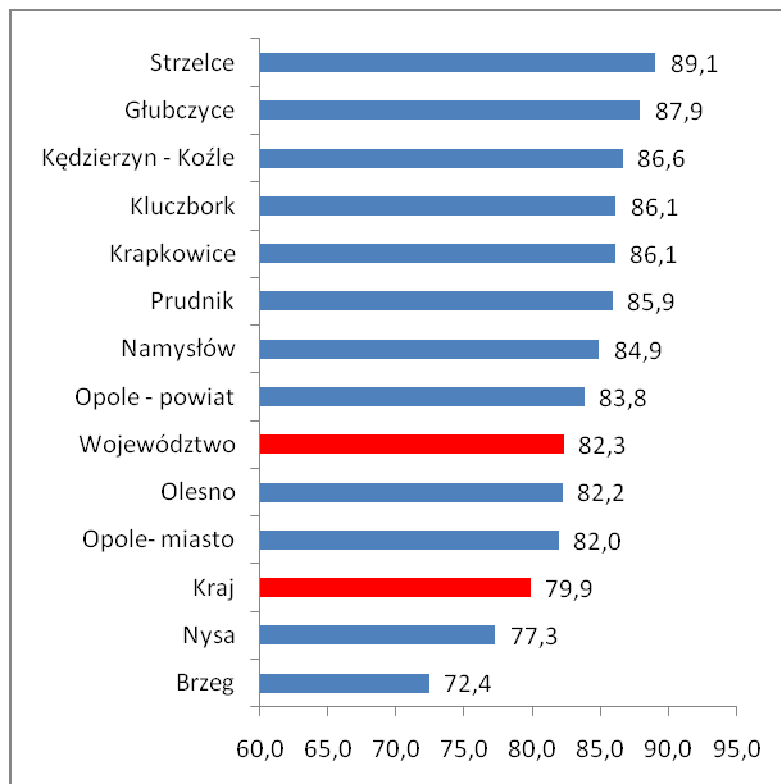
2.4.5. Bezrobotni bez prawa do zasiłku

Na koniec grudnia 2009 roku 38 796 bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku, co stanowi 82,3% ich ogółu. Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,1 punktu procentowego w stosunku do roku 2008.

Coraz mniejszy wpływ na liczbę osób pozbawionych prawa do zasiłku miało zaostrzenie w ostatnich latach kryteriów jego przyznawania i skrócenie okresu pobierania, jak również pozostawanie w rejestrach bezrobotnych osób, które w ten sposób pragnęły zapewnić sobie dostęp do bezpłatnej opieki medycznej.

Wykres nr 8.

Udział osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku wg powiatów – stan na 31.12.2009 r.

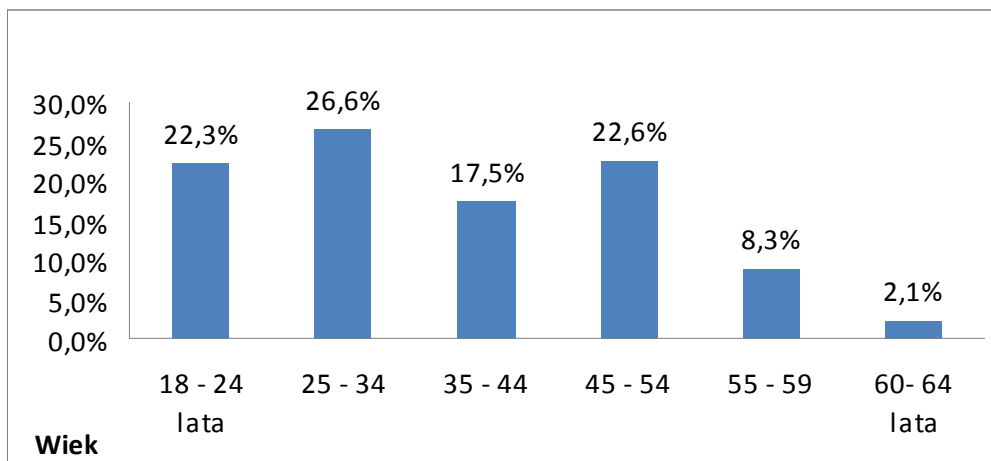
Jak wskazuje powyższy wykres, jedynie w dwóch urzędach udział osób bez prawa do zasiłku jest niższy niż średnia krajowa (79,9 %). Są to powiaty nyski oraz brzeski.

2.4.6. Bezrobotni według wieku

Na koniec 2009 roku najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (12 527), a następnie 45-54 lata (10 649). Wyżej wymienione grupy stanowiły 49,2% ogółu wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i jest to udział mniejszy jak przed rokiem (spadek o 2,2 punktu procentowego). Generalną tendencją na tle roku 2008 był wzrost udziału w bezrobociu „młodszych” kategorii wiekowych (18-24 lata – wzrost o 1,1 punktu procentowego, 25-34 lata – wzrost o 0,5 punktu procentowego) oraz spadek w kategorii „średniej” (35-44 lata – spadek o 0,2 punktu procentowego). Wśród starszych bezrobotnych (55-59 lat) udział spadł o 0,6 punktu procentowego, a najstarszych (60-64 lata) wzrósł o 0,4 punktu procentowego.

Wykres nr 9.

Struktura bezrobotnych według wieku - stan na 31 grudnia 2009

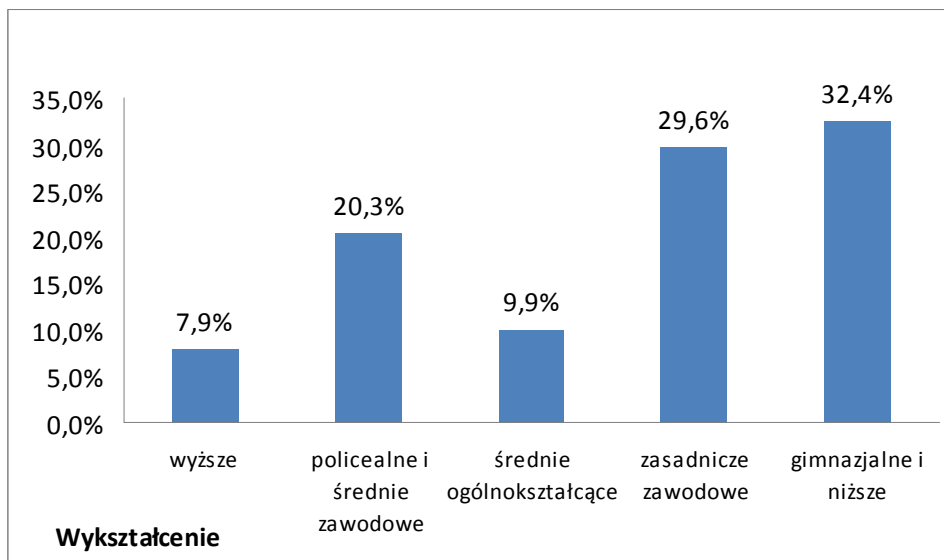

2.4.7. Bezrobotni według wykształcenia

Rok 2009 podtrzymał charakterystyczną od lat sytuację, w której bezrobotni z wykształceniem zasadniczym oraz gimnazjalnym i niższym mają największe trudności ze znalezieniem pracy na lokalnych rynkach pracy. W sumie bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami na dzień 31 grudnia 2009 roku było zarejestrowanych 29 221 osób, co stanowiło 62,0% ogółu zarejestrowanych (z tendencją spadkową w stosunku do lat wcześniejszych: rok 2008 – 62,6%, 2007 – 64,6% oraz 2006 – 66,3 %). Charakteru stałej tendencji nabiera również wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych z 4,9% w 2005; 5,4% w roku 2006; 6,1% w 2007, 7,4 % w 2008 do 7,9% w 2009, co jednak należy widzieć w kontekście rosnących aspiracji edukacyjnych społeczeństwa.

Wykres nr 10.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia - stan na 31 grudnia 2009

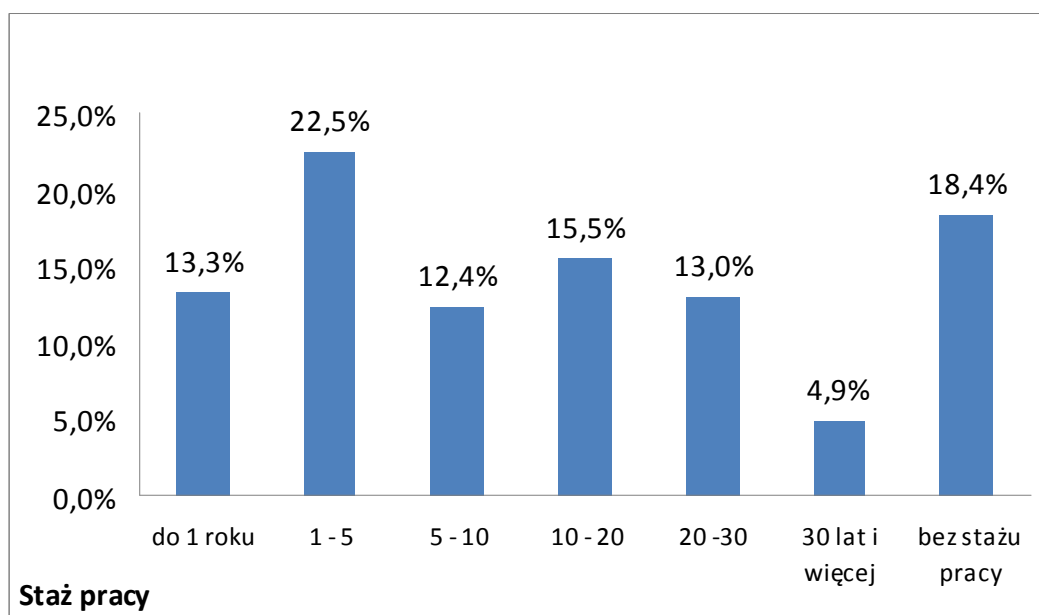

2.4.8. Bezrobotni według stażu pracy

Na koniec omawianego okresu w ewidencji powiatowych urzędów pracy najczęściej było zarejestrowanych osób legitymujących się stażem pracy 1 – 5 lat (10 609 osób) oraz bez stażu (8 650 osób). Obie te grupy stanowiły razem 40,9 %, a ich udział nie zmienił się w stosunku do roku 2008. Ponadto dość znaczną grupę, która ukształtowała się na poziomie 7 313 osób, stanowili bezrobotni o stażu pracy od 10 do 20 lat, tj. 15,5 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres nr 11.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy - stan na 31 grudnia 2009

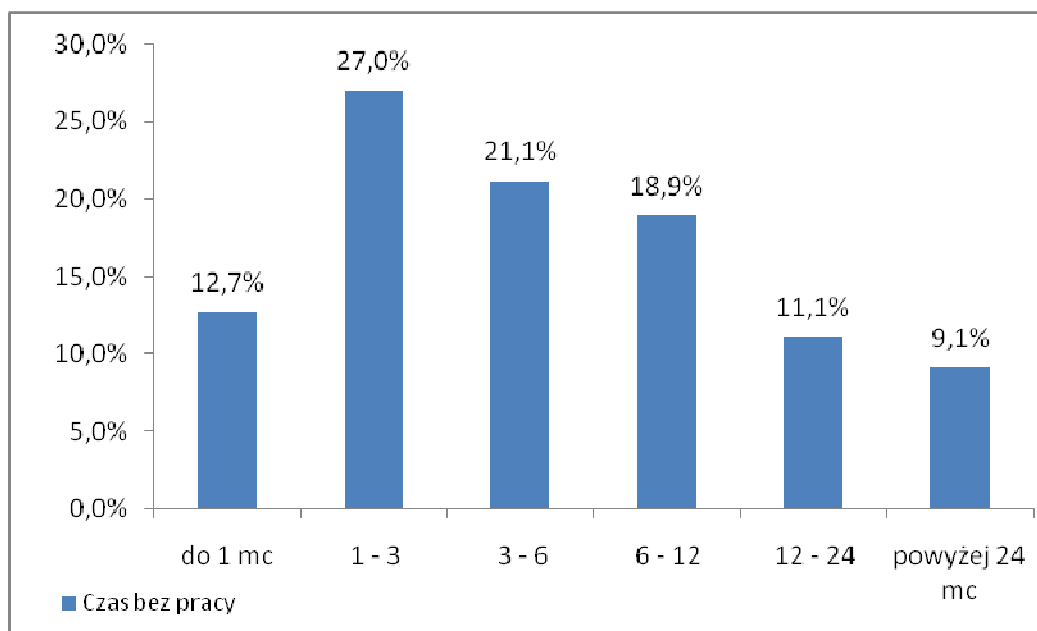

2.4.9. Bezrobotni według czasu oczekiwania na pracę w miesiącach oraz długotrwale bezrobotni

Trudną sytuację powrotu do pracy (jednak systematycznie poprawiającą się) posiadają osoby, które są zarejestrowane w urzędach pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy i powyżej 24 miesięcy. Na koniec 2009 roku te dwie grupy stanowiły 20,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych i jest to mniej niż w roku 2008 o 6,3 punktu procentowego. Łącznie liczba ich wyniosła 9 505 (wzrost o 56 osób).

Wykres nr 12.

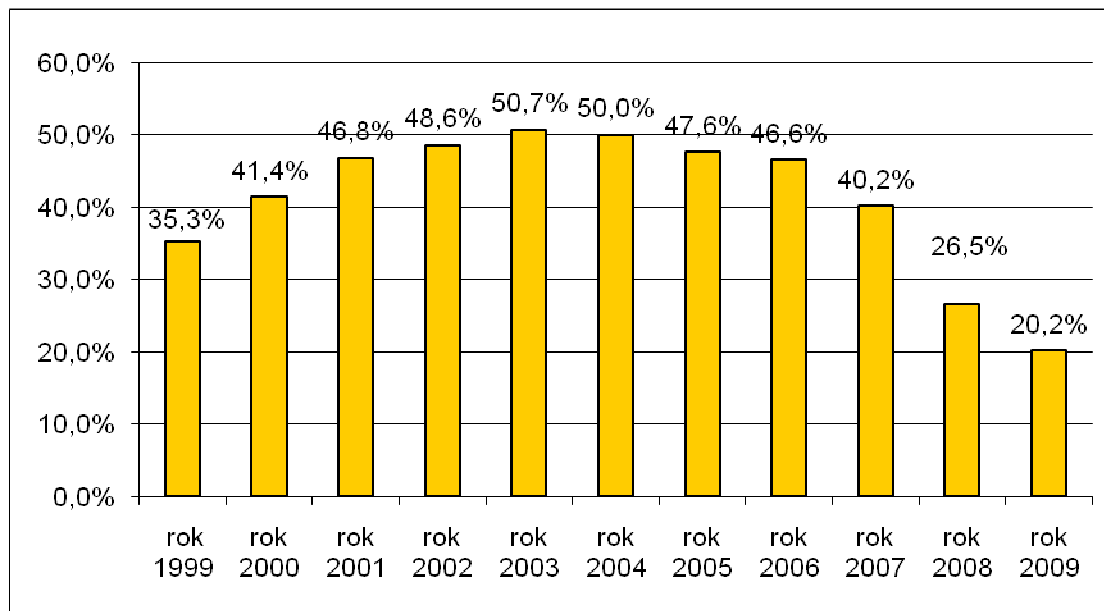
Struktura bezrobotnych według czasu oczekiwania na pracę - stan na 31 grudnia 2009

Optymizmem napawa fakt, iż niepokojący stały wzrost w ostatnich latach (od 1999 roku) udziału osób bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy został w 2004 roku przełamany i ta tendencja spadkowa utrzymała się nieprzerwanie do roku ubiegłego. Jednak obserwatorzy opolskiego rynku pracy powinni również w 2010 roku monitorować tę zmienną, gdyż dopiero utrzymanie się tego trendu w dłuższym czasie stanowić będzie zaprzeczenie powszechnie znanej w minionych latach tezy, iż jeżeli bezrobotny nie zdoła powrócić na aktywny rynek pracy w ciągu 12 miesięcy, to potem już na długo pozostaje w rejestrach bezrobotnych.

Wykres 13.

Udział osób bezrobotnych co najmniej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 1999 – 2009

Wg zmian wprowadzonych z początkiem 2005 roku za osoby długotrwale bezrobotne należy uważać bezrobotnych, którzy w ciągu ostatnich 24 miesięcy przez okres minimum 12 miesięcy posiadali status osoby bezrobotnej. Na koniec 2009 roku w województwie opolskim takich osób było 17 578, co stanowiło 37,3% ogółu osób zewidencjonowanych w powiatowych urzędach pracy. W porównaniu do roku ubiegłego jest to wyraźny spadek – o 10,5 punktu procentowego. Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w regionie prudnickim (44,8%), a najmniejszy w nyskim (32,4%).

Tabela nr 8.

Długotrwale bezrobotni wg powiatów – stan na dzień 31 grudnia 2009

Powiaty	Długotrwale bezrobotni	
	w liczbach	w % do ogółu bezrobotnych
OGÓŁEM	17 578	37,3
Brzeg	2 245	38,6
Głubczyce	1 250	43,9
Kędzierzyn - Koźle	1 714	38,3

Powiaty	Długotrwale bezrobotni	
	w liczbach	w % do ogółu bezrobotnych
Kluczbork	1 354	40,5
Krapkowice	1 081	39,1
Namysłów	1 139	41,4
Nysa	2 748	32,4
Olesno	674	32,6
Opole - powiat	1 619	35,0
Prudnik	1 448	44,8
Strzelce	947	36,5
Opole- miasto	1 359	32,9

2.4.10. Bezrobotni według zawodów i specjalności

Struktura bezrobotnych według zawodów od lat kształtuje się w podobny sposób. Do czołówki należą osoby wykonujące prace w zawodach:

- sprzedawcy – 4 234 osoby, czyli ogółu 9,0% bezrobotnych (w 2008 roku 13,9% ogółu),
- murarze – 1 275 osób, tj. 2,7% ogółu (w 2008 roku 2,2% ogółu),
- robotnicy gospodarczy – 2 631 osób, tj. 5,6% ogółu (w 2008 roku 5,5% ogółu),
- ślusarze – 1 670 osób, tj. 3,5% ogółu (w 2008 roku 2,5% ogółu),
- ekonomiści – 874 osoby, tj. 1,9% ogółu (w 2008 roku 2,2% roku ogółu),
- krawcy – 799 osób, tj. 1,7% ogółu (w 2008 roku 2,0% ogółu)

Zasygnalizować należy znaczący spadek udziału w bezrobociu zawodu „sprzedawca”, czołowego pod względem liczebności. Pozostałe zawody zwiększyły swój udział oprócz ekonomisty oraz krawca, gdzie odnotowano spadek.

Charakterystyczny jest również fakt, iż spośród ogółu osób bezrobotnych aż 5 972 (12,7%) nie posiada żadnego zawodu.

3. Oferty pracy

Pozyskiwanie ofert pracy od pracodawców, jak również dotowanie ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego zatrudnienia bezrobotnych w ramach

aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu to najistotniejsze czynniki gwarantujące poprawę sytuacji na rynku pracy i jednocześnie wskaźniki sytuacji gospodarczej i stopnia jej rozwoju. Należy przy tym zaznaczyć, iż według doświadczeń małopolskich powiatowe urzędy pracy nie rejestrują wszystkich ofert pojawiających się na rynku (jedynie ok. 40-50%), więc dane tu zaprezentowane nie odzwierciedlają całości popytu na pracę w regionie⁶.

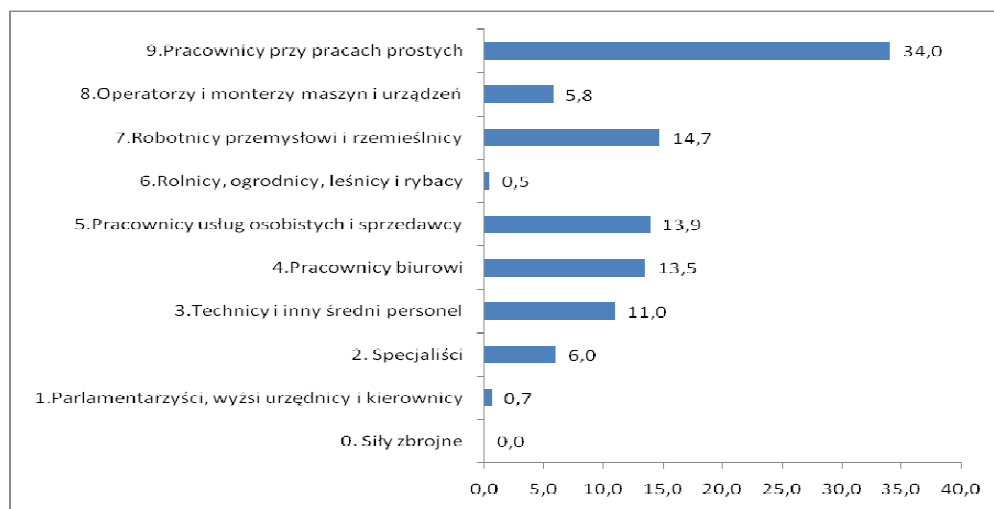
W ciągu całego 2009 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęły ogółem 33 323 oferty pracy i było to o 5 943 oferty mniej niż w 2008 roku. Zgłoszone propozycje pracy w większości dotyczyły prac subsydiowanych, które stanowiły 52,8% ogółu zgłoszonych (dla porównania w latach ubiegłych dominowały oferty niesubsydiowane: w 2008 udział ten wyniósł 62,9%, w roku 2007 51,2%). Z ogólnej liczby zgłoszonych ofert pracy 604 propozycje (1,8%) były adresowane do osób niepełnosprawnych (spadek w stosunku do roku 2008 o 0,3%) i 437 do osób zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy (1,3%, spadek o 0,7%). Jednocześnie warto zauważyć, iż 22,4% wszystkich ofert pracy było proponowanych w formie staży, a 14,1% jako prace społecznie użyteczne.

3.1. Oferty pracy wg zawodów

Wszystkie zgłoszone oferty pracy można zgrupować na poziomie grup wielkich, a ich struktura przedstawia się następująco:

Wykres nr 14.

Struktura zgłaszanych ofert pracy w podziale na grupy wielkie klasyfikacji zawodów

⁶ Monitoring ofert pracy w Małopolsce, InterActive, Kraków 2006 (za: www.obserwatorium.malopolska.pl)

Jak wynika z prezentowanych danych, najczęściej pracodawcy zgłaszali do powiatowych urzędów pracy zapotrzebowanie na zatrudnienie osób do wykonywania prac prostych oraz robotników przemysłowych i rzemieślników. Obie te grupy przodowały w rankingu również w roku 2008. W stosunku do roku 2008 wzrósł udział ofert przede wszystkim dla pracowników przy pracach prostych. Spadł natomiast udział ofert pracy skierowanych do robotników przemysłowych i rzemieślników (-7,7 punktu procentowego) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (-1,3 punktu procentowego). Jednocześnie nastąpił nieznaczny wzrost procentowej wielkości ofert pracy dla osób bezrobotnych o najwyższych kwalifikacjach, tj. specjalistów oraz techników i innego średniego personelu (odpowiednio 0,6 punktu procentowego oraz 1,6 punktu procentowego).

Analizując poszczególne zawody (w zgłoszonych do PUP ofertach) wysuwają się przodujące profesje, w których odnotowano najwyższą liczbę ofert pracy w ciągu 2009 roku (w kolejności malejącej):

Tabela nr 9.

Napływ ofert pracy wg zawodów w 2009 roku

Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy
Robotnik gospodarczy	7 666
Sprzedawca	2 557
Pracownik biurowy (technik prac biurowych)	3 149
Robotnik budowlany	1 069
Pracownik administracyjny (technik administracji)	977
Sprzątaczką	669

Utrzymała się zaobserwowana od 2002 roku prawidłowość polegająca na zgłaszaniu do powiatowych urzędów pracy ofert skierowanych do wysokiej klasy specjalistów np. w zawodach informatycznych, specjalistów ds. marketingu i handlu. Jest to objaw tego, iż popularne „pośredniaki” zaczynają być postrzegane u pracodawców jako źródło do wyszukiwania odpowiednich kandydatów do pracy. Ponadto jest to sygnał dla młodych osób, będących na etapie wyboru przyszłego zawodu. Pomimo tego jednak – według przywoływanych wcześniej badań małopolskich – podstawowym źródłem ofert dla specjalistów i techników pozostaje Internet (ponad połowa ofert dla tych dwóch grup).

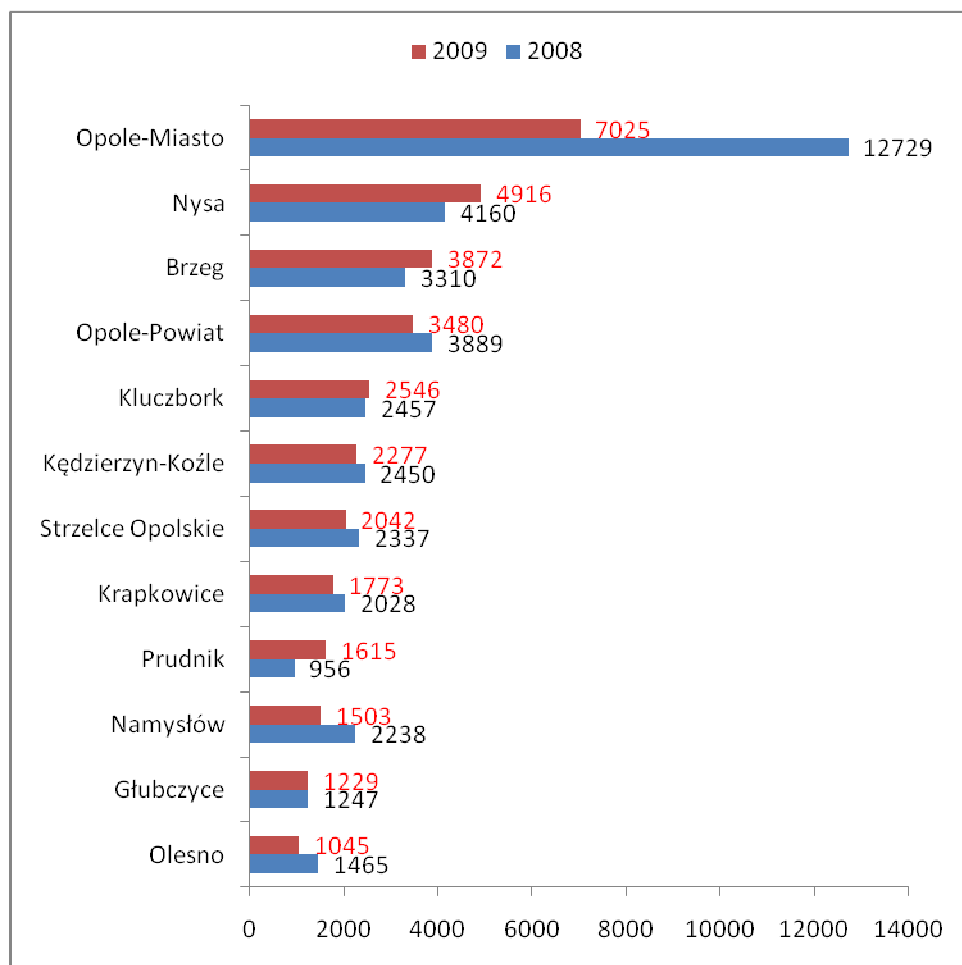
3.2. Oferty pracy wg powiatów

W ciągu 2009 roku najwięcej ofert pracy zgłosili pracodawcy mający swoje siedziby w powiatach: opolskim – grodzkim (7 025), nyskim (4 916) oraz brzeskim (3 872). Powiat nyski i brzeski charakteryzuje się jednocześnie wysoką stopą bezrobocia, natomiast miasto Opole regularnie notuje niską stopę bezrobocia. Na tle 2008 roku niepokojąca sytuacja dotyczy samego Opola, w którym odnotowano gwałtowny spadek liczby zgłoszonych ofert pracy.

Liczbę zgłoszonych propozycji pracy według powiatowych urzędów pracy w latach 2008 i 2009 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 15.

Porównanie ilości ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy wg powiatów latach 2008 – 2009

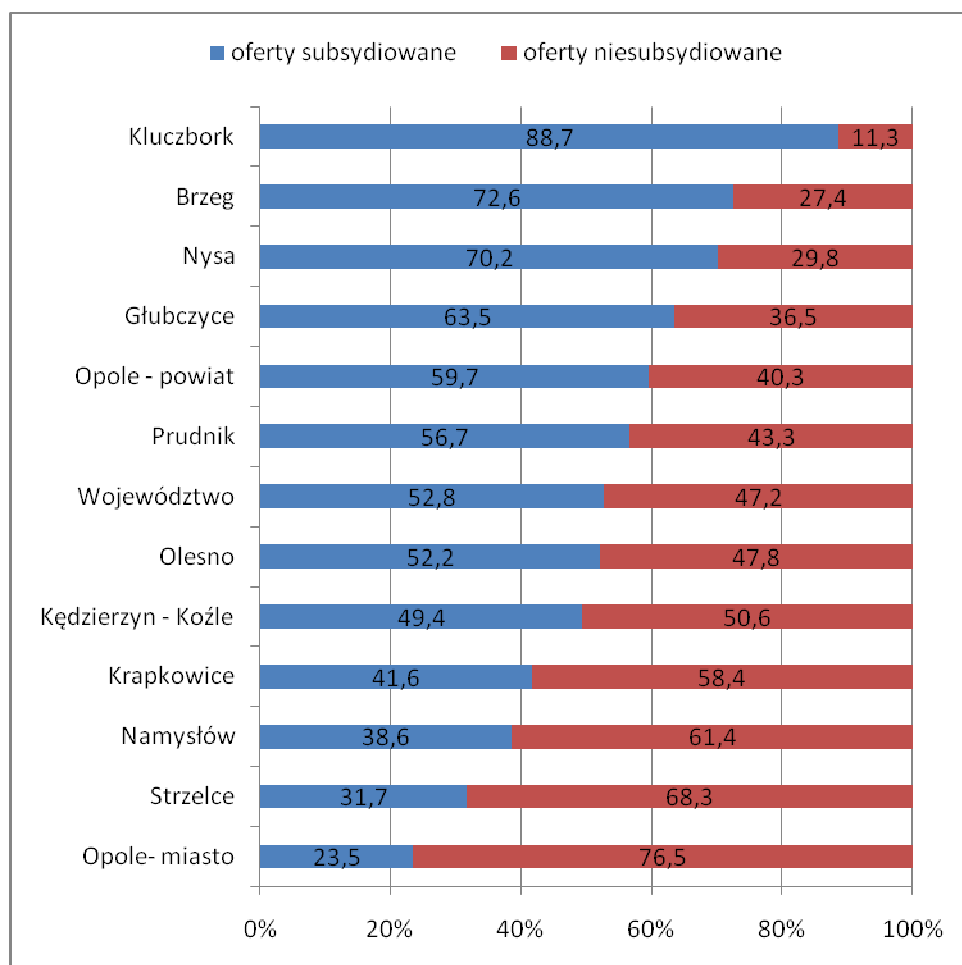

Powyższy wykres pokazuje, że w czterech powiatach naszego regionu (prudnickim, kluczborskim, brzeskim oraz nyskim) liczba ofert zgłoszonych w 2009 roku była wyższa niż w roku 2008. Proporcjonalnie najwyższy wzrost odnotowano w powiatach: prudnickim (68,9%) oraz nyskim (18,2%). Drugi biegun zajmują powiaty w których odnotowano spadek liczby ofert pracy – wybija się tu powiat opolski grodzki, w którym spadek liczby ofert pracy sięgnął 44,8%.

Interesujących spostrzeżeń dostarcza analiza udziału ofert subsydiowanych w ogólnej ilości propozycji zatrudnienia zgłoszonych do urzędów pracy.

Wykres nr 16.

Udział ofert subsydiowanych w ogólnej liczbie ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy wg powiatów w trakcie roku 2009

Zdecydowanie największy udział ofert subsydiowanych odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kluczborku: 88,7%. Drugim obszarem co do udziału ofert pracy o charakterze subsydiowanym jest powiat brzeski (72,6%). Świadczy to poniekąd o statycznym charakterze obu tych lokalnych rynków pracy, które w nikłym stopniu potrafią generować nowe miejsca pracy bez wsparcia ze strony Funduszu Pracy i środków EFS. Wysokie udziały charakteryzowały również powiaty: nyski, głubczycki oraz opolski ziemski.

Ostateczny wniosek, jaki można wysnuć na podstawie analizy ofert pracy brzmi następująco: kondycja ekonomiczna regionów Opolszczyzny jest zróżnicowana. W najlepszej sytuacji jest powiat opolski grodzki, gdzie jest najniższa stopa bezrobocia, znaczna dynamika przyrostu ofert pracy (wyjątek stanowi 2009 rok) i stosunkowo niewielki udział ofert pracy subsydiowanej w stosunku do ogólnej liczby ofert pracy.

4. Poradnictwo zawodowe

Usługi poradnictwa zawodowego świadczone przez doradców zawodowych w urzędach pracy polegają na udzielaniu pomocy w wyborze lub zmianie zawodu, kierunków szkolenia i kształcenia zawodowego przy uwzględnieniu możliwości psychofizycznych, jak i sytuacji życiowej jednostki, a także potrzeb rynku pracy. Przy obecnej sytuacji na rynku pracy pomoc taka ma szczególne znaczenie, gdyż odpowiedni wybór drogi zawodowej determinuje przyszłe szanse zaistnienia na rynku pracy. W 2009 roku z usług poradnictwa zawodowego skorzystało ogółem 12 568 osób (w roku 2008: 11 599 osób, w roku 2007: 16 728, w 2006: 13 002 osoby, w 2005: 10 926 osób), z czego 12 196 to osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy. W strukturze bezrobotnych korzystających z tej formy można wyodrębnić:

- mieszkańców wsi – 5 426 osób,
- młodzież do 25 lat – 3 279 osób,
- bezrobotnych powyżej 50. roku życia – 2 859 osób,
- bezrobotnych zarejestrowani powyżej 12 miesięcy – 3 543 osoby,
- niepełnosprawnych – 550 osób,
- cudzoziemców – 10 osób.

W ramach powyższych danych z grupowego poradnictwa skorzystało 2 921 osób (w roku 2008: 1 917, w roku 2007: 1 564, w 2006: 2 330 osób, w 2005: 2 520 osób), w tym 2 809 bezrobotnych. Ponadto w całym 2009 roku doradcy zawodowi udzielili informacji zawodowej 2 437 osobom (w 2008 roku: 2 434, w roku 2007: 3 369, w 2006: 3 519, w 2005: 2 371) w ramach spotkań indywidualnych oraz 3 302 osobom (w 2008 roku: 3 360, w roku 2007: 3 326, w 2006: 3 576) w formie spotkań grupowych.

Dodatkowo doradcy zawodowi zatrudnieni zarówno w powiatowych urzędach pracy jak i wojewódzkim urzędzie pracy objęli 603 osoby badaniami testowymi w celu określenia preferencji zawodowych.

5. Szkolenia

W skali województwa w 2009 roku 6 433 osoby bezrobotne zostały skierowane na szkolenia organizowane przez powiatowe urzędy pracy.

Blisko 33,4% (2 148) osób z grona bezrobotnych, którzy ukończyli szkolenia (6 014), podjęło pracę w trakcie trwania kursu lub po jego ukończeniu, co świadczy o wysokim poziomie efektywności szkoleń. W perspektywie przyszłych lat niniejszy wskaźnik świadczyć może o konieczności coraz większego przywiązywania uwagi do właśnie tej aktywnej formy aktualizacji kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych. Prognozuje się, iż znaczenie szkoleń w przyszłych latach może jeszcze się zwiększyć.

Do najczęściej wybieranych w 2009 roku przez bezrobotnych i osoby poszukujące pracy obszarów szkoleń zaliczyć należy:

- usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) – 467 osób,
- architektura i budownictwo – 433 osoby,
- nauka aktywnego poszukiwania pracy – 354 osoby,
- rozwój osobowościowy i kariery zawodowej – 260 osób,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 234 osoby,
- inne obszary szkoleń – 2 604 osoby.

Podane powyżej liczby określają wielkość grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy, które ukończyły szkolenia.

6. Staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

W analizowanym okresie 7 024 osób rozpoczęło program staży, z czego 5 819 osób ukończyło go. Efektywność zatrudnieniowa tej formy aktywizacji zawodowej w 2009 roku osiągnęła wskaźnik 43,4%. Jednocześnie na przygotowanie zawodowe skierowanych zostało 205 osób, natomiast 588 go ukończyło (większa wartość osób kończących w stosunku do rozpoczynających jest efektem przejścia osób rozpoczynających tę formę aktywizacji w 2008 roku).

Do najczęściej wybieranych obszarów zawodowych, w ramach których osoby bezrobotne odbywały staże zaliczyć można:

- prace sekretarskie i biurowe – 2 426 osób,
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 495 osób,
- ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 245 osób,
- usługi fryzjerski i kosmetyczne – 165 osób.

Największą efektywnością zatrudnieniową (w kategorii, w której ukończyło program co najmniej 20 osób) cechowały się staże z zakresu: usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja (70,3%), zarządzanie i administrowanie (66,1%), ubezpieczenia i analiza finansowa (57,1%) oraz informatyka i wykorzystanie komputerów (54,8%).

7. Kluby pracy

Klub pracy jest programem, którego głównym celem jest zwiększenie aktywności i skuteczności bezrobotnych w samodzielnym poszukiwaniu pracy. Cel ten jest osiągany przez równoczesną intensywną pracę lidera klubu i uczestnika programu. Klub pracy oferuje bezrobotnym i poszukującym pracy naukę praktycznych umiejętności, niezbędnych przy poszukiwaniu zatrudnienia lub wręcz uruchomienia procesu aktywizacji zawodowej. Zajęcia w klubie prowadzi lider klubu w oparciu o treści zawarte w specjalnie do tego opracowanych podręcznikach.

Realizując program klubu pracy lider pełni jednocześnie kilka ról:

- animatora i inspiratora – kreującego odpowiednią atmosferę w klubie, posiadającego wizję pomyślnej przyszłości dla każdego uczestnika klubu,
- doradcy – reagującego na ludzkie uczucia, oferującego wzmocnienie, wzbudzającego zaufanie,
- nauczyciela – przekazującego wiedzę i umiejętności.

Urzędy pracy Opolszczyzny w 2009 roku objęły zajęciami aktywizującymi w ramach 37 klubów pracy 3 310 osób, a usługami szkoleniowymi 692 osoby.

8. Wydatki Funduszu Pracy

Wydatki Funduszu Pracy w 2009 roku wyniosły ogółem 203 518 tys. złotych i wzrosły w porównaniu z rokiem 2008 o 57 724,2 tys. złotych. Warto tu zauważyć, iż po kilku latach spadku wielkości środków przeznaczanych na zasiłki dla bezrobotnych, rok 2009 przyniósł wyraźny (o 24 019,4 tys. zł) wzrost, co jest spowodowane wzrostem liczby osób rejestrujących się po utracie zatrudnienia i posiadających prawo do zasiłku.

Rok 2009 przyniósł również znaczące zwiększenie kwoty wydatkowanej na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu: 123 895,1 tys. złotych było kwotą wyższą o 33 250,1 tys. złotych w porównaniu z rokiem 2008. Tym samym utrzymana została rozpoczęta w 2007 roku tendencja do przewagi wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wobec wydatków na formy pasywne. Zauważenia również wymaga znaczny wzrost wydatków na staże, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej czy tworzenie stanowisk pracy – a więc te formy, gdzie osoby bezrobotne zyskują bezpośredni kontakt z zatrudnieniem.

Tabela nr 10.

Wydatki Funduszu Pracy w latach 2008 – 2009

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2008 rok</i>	<i>2009 rok</i>	<i>Przyrost lub spadek w 2009 roku w stosunku do roku 2008</i>
Wydatki ogółem w tys. zł*	145 793,8	203 518,0	57 724,2
w tym:			
Zasiłki dla bezrobotnych*	44 880,0	68 899,4	24 019,4

Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2008 rok</i>	<i>2009 rok</i>	<i>Przyrost lub spadek w 2009 roku w stosunku do roku 2008</i>
Aktywne formy/ Programy przeciwdziałania bezrobociu** ogółem	90 645,0	123 895,1	33 250,1
w tym m.in.**:			
– szkolenia	9 572,1	12 306,3	2 734,2
– prace interwencyjne	2 403,5	2 112,4	- 291,1
– dotacje na podjęcie działalności gospodarczej	24 548,3	32 198,3	7 650,0
– prace społecznie użyteczne	1 404,7	1 553,5	148,8
– roboty publiczne	8 819,5	16 369,1	7 549,6
– wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy	12 311,9	18 775,1	6 463,2
– stypendia stażowe	22 725,1	34 797,1	12 072,0

*Źródło: MPiPS-02

** Źródło: Na podstawie informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy do WUP Opole

II. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY NA RZECZ ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM

1. Działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu

Zgodnie z zapisami Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 r., nr 99, poz. 1001 ze zm.) Wojewódzki Urząd Pracy realizuje zadania samorządu województwa m.in. w zakresie określania i koordynowania regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy poprzez m.in. przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia; programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego, opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę, świadczenie usług EURES, organizowanie i koordynowanie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa.

Wśród najważniejszych działań na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia, podejmowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu w 2009 roku wymienić należy:

- programy realizowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w oparciu o założenia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- realizację, wspólnie z partnerami rynku pracy, Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia;
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe.

Realizowane i podejmowane przedsięwzięcia przedstawione są poniżej.

1.1. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2009 rok

RPD na 2009 rok miał swoje umocowanie prawne w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Analiza sytuacji na rynku pracy

województwa, możliwości podmiotów współtworzących RPD oraz dostępności źródeł finansowania, pozwoliła wyodrębnić 5 wytycznych, definiujących obszary związane z rynkiem pracy i zatrudnieniem w regionie, gdzie intensyfikacja działań na rzecz poprawy sytuacji była najbardziej celowa:

- 1) Aktywizacja osób pozostających bez zatrudnienia, w tym z grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz rejestrujących się po utracie zatrudnienia;
- 2) Promocja i wspieranie przedsiębiorczości;
- 3) Wspieranie partnerstwa i współpracy na rynku pracy oraz podnoszenie jakości usług rynku pracy;
- 4) Edukacja ustawiczna;
- 5) Poprawa informacji o rynku pracy.

Podstawą opracowania dokumentu były zadania, określone przez partnerów współuczestniczących w realizacji RPD na 2009 r., tj. wojewódzki i powiatowe urzędy pracy, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Politechnice Opolskiej, Komenda Wojewódzka Ochotniczych Hufców Pracy, Departament Edukacji i Rynku Pracy oraz Departament Infrastruktury i Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych, Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Informatycznego i Politechnicznego, Państwowy Instytut Naukowy Instytut Śląski. W styczniu 2010 roku przedłożyły one sprawozdania ze stopnia realizacji zadeklarowanych zadań, co pozwoliło określić skalę zaangażowanych środków i liczbę odbiorców wsparcia oraz efekty osiągnięte w ramach każdej z wytycznych.

Tradycyjnie już największa intensyfikacja działań nastąpiła w obszarze bezrobocia. Tutaj poniesiono największe nakłady (ok. 90 mln zł) i tutaj zaktywizowano najwięcej osób (ponad 27 tys.). Uzyskano również wysoką efektywność (w przypadku działań aktywizacyjnych PUP na poziomie 38%). Ponadto – niejako w tle działań stricte aktywizujących – prowadzona była na szeroką skalę jakże istotna pomoc doradcza, która objęła (ze strony urzędów pracy i OHP) ponad 12 tys. osób.

Swoje bezpośrednie przełożenie na kształt sytuacji na rynku pracy województwa miała również realizacja zadania związanego z promocją przedsiębiorczości. Środki wydatkowane w ramach RPD 2009 wyniosły ok. 57 mln zł, z czego największa pula została skierowana na

przyznawanie środków finansowych osobom bezrobotnym na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Dzięki tej pomocy spadek liczby podmiotów gospodarczych w regionie bez wątpienia nie był tak dotkliwy, jaki mógłby być gdyby działania te nie zostały podjęte. Powstały nowe firmy, które – jeżeli nauczą się korzystać z unijnej pomocy finansowej – mogą się dalej rozwijać, również w sferze wzrostu zatrudnienia. Ważnym elementem tego zadania była promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży, prowadzona przede wszystkim przez OHP i Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Politechniki Opolskiej.

Za działaniami ukierunkowanymi w sposób bezpośredni na sytuację na rynku pracy szły zadania związane ze zwiększeniem partnerstwa na rynku pracy oraz jakości usług rynku pracy. Nie sposób przecenić ich znaczenia: trudno bowiem mówić o skutecznym działaniu na rynku pracy bez ponadinstytucjonalnej współpracy, do której każdy partner wnosi swoje doświadczenia, wiedzę, potencjał i inny sposób widzenia problematyki tego rynku. Dominującą w przypadku RPD formę partnerstwa stanowiły porozumienia pomiędzy instytucjami a pracodawcami w celu pozyskiwania ofert pracy, a także przedsięwzięcia polegające na wspólnej realizacji projektów w ramach POKL.

W czasach, gdy głośno mówi się o znaczeniu „uczenia się przez całe życie” i o zanikaniu tradycyjnego przywiązania do jednego zawodu i jednego zakładu pracy, dużego znaczenia nabiera organizacja systemu kształcenia ustawicznego. Działania w ramach RPD 2009 koncentrowały się głównie na organizacji szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego dla różnych grup społecznych i zawodowych. Wśród tych grup wyróżniały się kadry oświaty – dzięki czemu stworzona została możliwość zwiększenia jakości usług edukacyjnych, zwłaszcza w obrębie systemu kształcenia w formach szkolnych. Dzięki nadkontraktacji środków ZPORR udało się objąć wsparciem kilkaset osób zagrożonych utratą pracy w wyniku restrukturyzacji i zwolnień grupowych. Łącznie na realizację tej wytycznej wydano ok. 36 mln zł.

W trakcie realizacji RPD na 2009 rok mocny nacisk położony został na poprawę informacji o regionalnym rynku pracy. Na szeroką skalę prowadzono działalność badawczą związaną z rynkiem pracy, głównie dzięki zadaniom realizowanym przez WUP, UMWO i Instytut Naukowy Instytut Śląski oraz możliwościom finansowania tych zadań z różnych źródeł (EFS, Fundusz Pracy, budżet państwa). Wyniki tych badań mogą być nieocenione przy tworzeniu

planów przeciwdziałających skutkom kryzysowym (badania prognostyczne i stały monitoring zwolnień oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych) i przy planowaniu polityki migracyjnej (badania nad migracjami). Znaczenie badań polega przede wszystkim na możliwości ich wykorzystania w praktyce rynku pracy: by jednak było to możliwe, wyniki badawcze muszą zostać szeroko udostępnione wraz ze wskazaniem kierunków ich wykorzystania.

1.2. Działania wdrażające Europejski Fundusz Społeczny

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu w roku 2009 przede wszystkim wypełniał swoją rolę Instytucji Wdrażającej II-go stopnia w zakresie wdrażania priorytetów VI-IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Główne zadania to:

1. Dokonanie weryfikacji formalnej wniosków PO KL/ Informacje o wynikach oceny formalnej/ zarejestrowanie wniosku w KSI i nadanie niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego:

- W 2009r. w ramach Priorytetów VI-IX PO KL dokonano oceny formalnej 762 wniosków o dofinansowanie realizacji projektów systemowych i konkursowych,
- w Krajowym Systemie Informatycznym zarejestrowano 724 wnioski.

2. Zorganizowanie posiedzenia Komisji Oceny Projektów, zmiana statusu wniosków, nadanie wnioskowi statusu zatwierdzony/ odrzucony :

W 2008r. ogłoszono łącznie 19 konkursów na realizację projektów w ramach Priorytetów VI-X PO KL. Łącznie ocenie merytorycznej poddano 722 wnioski oraz 64 wnioski po proteście.

3. Sporządzenie, podpisanie umów o dofinansowanie realizacji projektu, wprowadzenie danych z podpisanej umowy do KSI , wprowadzenie aneksów (do KSI) :

Łącznie podpisano 228 umów/uchwał na łączną kwotę 87 658 268,90 PLN, w tym;

- uchwały o dofinansowanie realizacji projektów systemowych: 8 uchwał na kwotę 5 860 847,00 PLN;
- umowy ramowe przyjmujące do realizacji projekty systemowe: 10 umów na łączną kwotę 957 779,54 PLN;
- umowy o dofinansowanie realizacji projektów konkursowych: 210 umów na kwotę 80 866 642,36 PLN;
- liczba podpisanych aneksów: 77.

4. Realizacja zadań w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) w ramach nadkontraktacji Priorytetu II ZPORR dla działania 2.1 i 2.4

- sporządzono Ramowy Plan Realizacji Działania 2.1 na kwotę 2 190 916,00 PLN;
- sporządzono Ramowy Plan Realizacji Działania 2.4 na kwotę 3 000 000,00 PLN;
- dokonano oceny formalnej 4 projektów własnych Instytucji Wdrażającej – WUP w Opolu / Samorząd Województwa Opolskiego oraz powiadomiono Beneficjentów Końcowych o wynikach oceny formalnej;
- koordynowano realizację projektów własnych, wprowadzono dane do SIMIK.

5. Opracowywanie Rocznych Planów Działań i instrukcji wykonawczych:

Współpraca z IP przy opracowywaniu założeń do Rocznych Planów Działań w ramach Priorytetów VI-IX oraz przy opracowaniu ramowego harmonogramu ogłaszanych konkursów/naborów projektów systemowych ramach ww. priorytetów, w tym współpraca z beneficjentami systemowymi.

Przygotowano Instrukcje Wykonawcze na podstawie wytycznych IP, IZ, zaleceń audytowych, przeprowadzonych ewaluacji oraz obowiązujących wytycznych:

- Instrukcje Wykonawcze wersja 7 z dnia 27.02.2009 r. zatwierdzone przez Zarząd Województwa w dniu 3.03.2009 r. Uchwałą nr 2972/2009 w sprawie zmiany uchwały nr 1153/2007 w sprawie przyjęcia *instrukcji*

Wykonawczych Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie opolskim.

- Instrukcje Wykonawcze wersja 8 z dnia 12.10.2009 r. zatwierdzone przez Zarząd Województwa w dniu 26.10.2009 r. Uchwałą nr 4026/2009 w sprawie zmiany uchwały nr 1153/2007 w sprawie przyjęcia *instrukcji Wykonawczych Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie opolskim.*
- Instrukcje Wykonawcze wersja 9 z dnia 18.12.2009 r. zatwierdzone przez Zarząd Województwa w dniu 5.01.2010 r. Uchwałą nr 4352/2009 w sprawie zmiany uchwały nr 1153/2007 w sprawie przyjęcia *instrukcji Wykonawczych Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie opolskim.*

1.3. Sklep z Pracą „OFERTA”

Na przestrzeni 2009 roku wpłynęło do Sklepu z Pracą „Oferta” w Opolu 2 364 propozycji pracy na ogólną liczbę 6313 stanowisk. W 2009 roku nastąpił spadek liczby ofert pracy o 792 i spadek liczby miejsc pracy o 2464 w porównaniu do poprzedniego (2008) roku.

Najwięcej zgłoszeń – 819 na 2996 miejsc pracy – wpłynęło w 2009 roku od pracodawców, którzy nie określają poziomu wykształcenia. Nie oznacza to jednak, że są to oferty skierowane do osób nie posiadających żadnych kwalifikacji. W propozycjach pracy na wskazanych stanowiskach najczęściej precyzyjnie podane są inne wymagania odnośnie uprawnień umiejętności i doświadczenia zawodowego (np. uprawnienia spawalnicze, licencja pracownika ochrony, uprawnienia do prowadzenie pojazdów samochodowych, uprawnienia do obsługi wózków widłowych, koparek, ładowarek itd.). Duże szanse znalezienia zatrudnienia miały również osoby z wykształceniem średnim – 868 ofert na 1930 miejsc pracy, w tym 97 stanowisk dla pracowników z wykształceniem średnim zawodowym (technicznym, ekonomicznym, plastycznym lub innym). Dla fachowców z wykształceniem zasadniczym zawodowym sklep przyjął 370 ofert na 941 miejsc pracy. Świadczy to o tym, że przedsiębiorstwa

zainteresowane są zatrudnianiem pracowników wykwalifikowanych. Najmniej propozycji zatrudnienia zgłoszono dla pracowników z wykształceniem wyższym – 307 ofert na 448 miejsc pracy, w tym 38 stanowisk dla osób z wykształceniem wyższym technicznym.

Analizując oferty pod kątem wykształcenia i kategorii branżowych, należy stwierdzić, że w omawianym okresie najwięcej propozycji otrzymali pracownicy z wykształceniem:

- wyższym – pracownicy biurowi (198 miejsca pracy) oraz osoby z wykształceniem wyższym technicznym 38 miejsc pracy);
- średnim – handlowcy (512 miejsc pracy) i pracownicy biurowi (257 miejsc pracy);
- zawodowym – pracownicy budowlani (174 miejsca pracy), pracownicy handlu (120 miejsc pracy) i rzemieślnicy (116 miejsc pracy);
- nie określonym przez pracodawców – pracownicy handlu (995 miejsc pracy), niewykwalifikowani (726 miejsc pracy) i pracownicy gastronomii (357 miejsc pracy).

W okresie sprawozdawczym za pośrednictwem Sklepu z Pracą „Oferta” najczęściej poszukiwano pracowników w następujących branżach:

- **PRACOWNICY BIUROWI** – wpłynęło 381 ofert na 487 miejsc pracy (o 185 miejsc mniej niż w 2008 roku). Należy dodać, że wymagania stawiane najczęściej kandydatom zainteresowanym pracą biurową to: umiejętność obsługi komputera (znajomość specjalistycznych programów kadrowych i księgowych) i znajomość języków obcych (angielskiego i niemieckiego).
- **TECHNIKA** (inżynierowie i technicy - osoby z wykształceniem wyższym i średnim technicznym) – 93 oferty na 151 miejsc pracy (o 67 miejsc mniej niż w 2008 roku),
- **OŚWIATA** – 48 ofert na 127 miejsc pracy. W stosunku do 2008 roku, o 19 miejsc zmniejszyła się liczba stanowisk w dziedzinie oświaty. Największe szanse znalezienia zatrudnienia mają nauczyciele i lektorzy języków obcych, przede wszystkim angielskiego i niemieckiego.
- **SŁUŻBA ZDROWIA** – 17 ofert na 59 miejsc pracy.

- INFORMATYKA – 25 ofert na 38 miejsc pracy.
- MARKETING – 39 ofert na 178 miejsc pracy. W roku 2009 spadek liczby stanowisk tylko o 21 w porównaniu z 2008 r., może świadczyć o tym, iż pracodawcy doceniają rolę marketingu w warunkach obecnej konkurencji.
- UBEZPIECZENIA – 142 oferty na 509 miejsc pracy.
- PRACOWNICY HANDLU (najwięcej propozycji) – 479 ofert na 1659 miejsc pracy (o 748 stanowisk mniej aniżeli w 2008 roku). Najwięcej propozycji pracy dla handlowców wpłynęło do Sklepu w miesiącu wrześniu '09 (274 miejsca) i kwietniu '09 (265 miejsc).
- PRACOWNICY GASTRONOMII (kelnerzy, barmani, kucharze, pomoce kuchenne) – 255 ofert na 549 miejsc pracy (o 125 miejsc mniej aniżeli w 2008r.).
- TRANSPORT – 97 ofert na 185 miejsc pracy.
- RZEMIOSŁO (fryzjerzy, piekarze, cukiernicy, krawcy, szwacze, szklarze i inni) – 164 oferty na 240 miejsc pracy. Znaczny spadek liczby stanowisk o 288 w porównaniu do poprzedniego (2008) roku.
- PRACOWNICY FIZYCZNI BUDOWLANI (murarze, tynkarze, zbrojarze, dekarze i inni) – 131 ofert na 352 miejsca pracy. Najwięcej propozycji pracy dla tej kategorii pracowników wpłynęło w miesiącach maju '09 (51 miejsc pracy) i czerwcu '09 (53 miejsca pracy). Spadek liczby stanowisk o 371 w porównaniu do poprzedniego (2008) roku.
- PRACOWNICY OBRÓBKI METALI (ślusarz, spawacze, tokarze, frezerzy, kowale i inni) – 50 ofert na 149 miejsc pracy.
- INNE BRANŻE (pracownicy ochrony, pracownicy magazynowi, obsługa hotelowa i inni) – 99 ofert na 318 miejsc pracy. Najwięcej propozycji dla magazynierów – 91 miejsc pracy i pracowników ochrony – 64 miejsc pracy.
- PRACOWNICY NIEWYKWALIFIKOWANI (osoby nie posiadające żadnego przygotowania zawodowego) — wpłynęło 204 oferty na 778 miejsc pracy.

Dużym zainteresowaniem cieszy się praca w niepełnym wymiarze czasu, zwłaszcza w godzinach popołudniowych. W 2009 roku wpłynęło 162 oferty na 524 miejsca pracy. Dla rencistów i emerytów zaoferowało pracę 37 pracodawców proponując 130 miejsc pracy, w tym dla osób z orzeczeniem stopnia niepełnosprawności zgłoszono 27 stanowisk pracy.

Prace na umowę-zlecenie, dorywcze, sezonowe, studenci i uczniowie: pozyskano ogółem 208 ofert na 905 miejsc pracy. W 2009 roku Sklep z Pracą otrzymał ogółem 228 ofert z propozycjami pracy poza granicami kraju, w tym 160 ofert w ramach sieci Eures przekazał Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu.

W ramach pozyskiwania ofert pracy za granicą, najwięcej ofert zaoferowali pracodawcy w następujących krajach:

Wielka Brytania – 54 oferty;

Norwegia – 29 ofert;

Niemcy – 25 ofert;

Cypr – 23 oferty,

Holandia – 19 ofert;

Hiszpania – 17 ofert;

Włochy – 13 ofert;

Słowacja – 10 ofert;

Republika Czeska – 9 ofert;

Irlandia – 9 ofert;

Szczególne zainteresowanie przedsiębiorcy zagraniczni okazali zatrudnieniem w swoich firmach fachowców z branży:

- gastronomia/hotelarstwo/handel – 71 ofert;
- medycyna – 37 ofert;
- rzemiosło (rzeźnicy, piekarze, krawcy, fryzjerzy) – 29 ofert;
- rolnictwo/ogrodnictwo/hodowla – 28 ofert;
- opieka – 23 oferty;
- niewykwalifikowani / produkcyjni – 9 ofert.
- obróbka metali (spawacze, ślusarze, pracownicy obróbki skrawaniem) – 8 ofert;
- pracownicy nadzoru technicznego, projektanci itp. – 6 ofert.

2. Instytucjonalna obsługa klientów Wojewódzkiego Urzędu Pracy

W 2009 roku w ramach realizacji umowy zawartej pomiędzy rządem polskim i niemieckim w sprawie zatrudniania polskich studentów w Niemczech w okresie wakacji — przeprowadzono kolejny nabór studentów zainteresowanych podjęciem pracy w Niemczech w okresie wakacji – lato 2010. Zadania w zakresie w/w pośrednictwa ze strony polskiej – wykonywał Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu - jako koordynujący rekrutację na terenie całego kraju. Oferta wpłynęła do WUP bezpośrednio od partnera niemieckiego tj. z Federalnego Urzędu Pracy (ZAV) w Bonn i skierowana była dla studentów studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych, jak i uczniów szkół ponadgimnazjalnych o profilach zawodowych i technicznych, posiadających dobrą znajomość języka niemieckiego. Ogółem 800 miejsc dla studentów i uczniów z całej Polski. Studenci i uczniowie w ramach w/w oferty mają możliwość podjęcia pracy w okresie wakacji przede wszystkim w gastronomii i hotelarstwie, przemyśle, ogrodnictwie i rolnictwie. Powyższą rekrutację WUP w Opolu prowadził we współpracy ze wszystkimi wojewódzkimi urzędami pracy na terenie Polski, do których przekazano przedmiotową ofertę pracy wraz z podziałem limitu miejsc dla poszczególnych województw. Przy dokonaniu podziału podań dla studentów kierowano się liczbą studentów odbywających studia na uczelniach w danym województwie. W ramach w/w podziału dla województwa opolskiego przyznany był limit 25 miejsc.

Ponadto Wojewódzki Urząd Pracy wysłał informację na temat w/w oferty na wszystkie opolskie uczelnie, do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych z wyłączeniem liceów ogólnokształcących oraz do powiatowych urzędów pracy na terenie województwa opolskiego. Dodatkowo przez cały czas trwania naboru ukazywała się informacja o prowadzonej rekrutacji na stronach internetowych wszystkich Wojewódzkich Urzędów Pracy oraz w prasie lokalnej. Zakończenie powyższego naboru studentów zgodnie z przesłaną ofertą nastąpi w miesiącu styczniu 2010 roku i komplety podań studentów i uczniów zostaną przekazane do partnera niemieckiego.

W ramach prowadzonego naboru studentów zainteresowanych podjęciem pracy w Niemczech na okres wakacji – lato 2009 dla województwa opolskiego przyznany był limit 25 miejsc. Limit ten został w pełni wykorzystany. Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu - jako

koordynujący rekrutację na terenie całego kraju, przekazał w 2009 roku do partnera niemieckiego łącznie 414 kompletów podań studentów zainteresowanych w/w zatrudnieniem.

Realizacja zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw UE/EOG

TRANSFER ZASIŁKÓW DLA BEZROBOTNYCH

1) Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do kraju UE/EOG

W analizowanym okresie do WUP wpłynęły 3 wnioski osób bezrobotnych z prawem do zasiłku nabytego w Polsce udających się do innego państwa członkowskiego UE w celu poszukiwania pracy o wydanie zgody na transfer zasiłku dla bezrobotnych na okres do 3 miesięcy. Wszystkie ww. wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i wydano 3 formularze E 303 uprawniające do transferu zasiłku nabytego w Polsce dla bezrobotnych udających się do innego państwa członkowskiego UE w celu poszukiwania pracy.

2) Transfer zasiłku dla bezrobotnych z kraju UE/EOG do Polski

W 2009 roku do WUP wpłynęło 496 wniosków (formularzy E-303) osób bezrobotnych z prawem do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym niż Polska państwie członkowskim UE, którzy przybyli do Polski w celu poszukiwania pracy o wydanie zgody zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym państwie UE/EOG, w tym:

- 318 wniosków osób bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Niemczech,
- 139 wniosków osób bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Irlandii,
- 15 wniosków osób bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Wielkiej Brytanii,
- 8 wniosków osób bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Austrii,
- 7 wniosków osób bezrobotnych, które nabyły prawo do zasiłku w Islandii,
- 6 wniosków osoby bezrobotnej, która nabyła prawo do zasiłku w Holandii,
- 1 wniosek osoby bezrobotnej, która nabyła prawo do zasiłku w Norwegii,
- 1 wniosek osoby bezrobotnej, która nabyła prawo do zasiłku w Hiszpanii,
- 1 wniosek osoby bezrobotnej, która nabyła prawo do zasiłku we Francji.

W porównaniu do 2008 roku odnotowano około 2-krotny wzrost liczby osób przyjeżdżających do Polski w celu poszukiwania pracy z transferem zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym państwie UE/EOG. W okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2009r.

wydano 550 decyzji stwierdzających zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej.

UDZIELANIE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU BEZROBOCIA

1) Wnioski o wydanie zaświadczeń dotyczących okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych – E 301

W okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2009r. do WUP wpłynęło 140 wniosków o wydanie zaświadczenia tj. formularza E 301 dotyczącego okresów zatrudnienia w Polsce zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych osób ubiegających się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innym państwie członkowskim UE.

Odnotowano wzrost liczby wniosków o wydanie formularza E 301 o około 40% w porównaniu do roku ubiegłego. W analizowanym okresie wydano 124 zaświadczenia (formularze E-301) potwierdzające okresy zatrudnienia w Polsce zaliczane przy przyznawaniu świadczeń z tytułu bezrobocia.

2) Wnioski osób ubiegających się o przyznanie zasiłków dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2009r. do WUP wpłynęło 1302 wnioski osób bezrobotnych o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W 2009 roku odnotowano wzrost liczby wpływających wniosków o 554 w porównaniu do roku ubiegłego. W analizowanym okresie WUP wystąpił w imieniu 753 osób do właściwych instytucji w ich kraju zatrudnienia o wydanie zaświadczeń dotyczących okresu zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych tj. Formularzy E 301. W analizowanym okresie wydano 1395 decyzji w sprawach osób bezrobotnych ubiegających się o prawo do zasiłku dla bezrobotnych w Polsce na zasadach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym:

- 468 decyzji o przyznaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- 565 decyzji o odmowie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- 362 decyzje o umorzeniu postępowania o przyznanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych głównie z powodu utraty statusu osoby bezrobotnej przez osoby składające wnioski.

Wdrażanie systemu EURES w województwie opolskim

W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. w ramach sieci EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia) w województwie opolskim przyjęto do realizacji **157** ofert pracy, które zostały wpisane do „Rejestru ofert pracy EURES”. Największa liczba ofert pracy pochodziła z Wielkiej Brytanii (**35**). Ponadto kadra EURES WUP Opole w 2009 r. udzieliła **2177** informacji bezrobotnym i poszukującym pracy - w ramach kontaktów indywidualnych. Z tego **193** dotyczyło poszukiwania pracy w regionach przygranicznych Republiki Czeskiej. Na przestrzeni 2009r. udzielono **122** pracodawcom informacji o usługach sieci EURES.

Do pracodawców lub doradców EURES z krajów EOG przekazano **52** podania o pracę. Należy zaznaczyć, że **63** % wszystkich ofert pracy to oferty otwarte, w których osoby poszukujące pracy przesyłają podania o pracę do pracodawców zagranicznych bez udziału pracowników urzędu pracy.

W 2009r. kadra EURES brała udział w **9** Targach i Giełdach pracy na terenie województwa opolskiego organizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu i powiatowe urzędy pracy, oraz w **7** tego typu imprezach w Polsce i w Europie (Czechy i Holandia).

Udział województwa opolskiego w Partnerstwie Transgranicznych EURES T „Beskydy”: Partnerstwo to obejmuje 24 powiaty i okręgi w trzech krajach: Polsce, Czechach i Słowacji. W 2008 r. Komisja Europejska wyraziła zgodę na powstanie pierwszego partnerstwa w Polsce. W związku z udziałem w przedmiotowym partnerstwie dyrekcja i pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu wzięli udział w następujących wydarzeniach i spotkaniach:

- posiedzeniach Komitetu Sterującego (15 styczeń i 17 wrzesień),
- szkoleniu osób kontaktowych (5 październik),
- Transgranicznych Targach Edukacji i Przedsiębiorczości w Prudniku (30 październik).

Realizacja zadań z zakresu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy dot. agencji zatrudnienia

W okresie sprawozdawczym Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu wpisał **26** podmiotów do rejestru agencji zatrudnienia. Wyżej wymienionym podmiotom wydano

ogółem **26** certyfikatów o dokonaniu wpisu podmiotu do rejestru, uprawniający do świadczenia usług w zakresie:

- pośrednictwa pracy
- doradztwa personalnego
- poradnictwa zawodowego
- pracy tymczasowej.

W okresie sprawozdawczym wydano **41** decyzji o wykreśleniu agencji zatrudnienia z rejestru.

Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej

Doradcy zawodowi Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej prowadzili zajęcia w ramach poradnictwa zawodowego, zarówno grupowego jak i indywidualnego z osobami bezrobotnymi, poszukującymi pracy oraz z młodzieżą szkolną i studentami Uniwersytetu Opolskiego. Tematyka zajęć dotyczyła: aktywizacji zawodowej, tworzenia indywidualnych planów działania, aktywnego poszukiwania pracy, komunikacji interpersonalnej, sposobów prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych, autoprezentacji z elementami mowy ciała i i sporządzania dokumentów aplikacyjnych. Z usług CliPKZ w 2009 roku skorzystało ogółem 99 osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Doradcy zawodowi CliPKZ przeprowadzili 60 testów KZZ. Ponadto CliPKZ prowadziło zajęcia dla młodzieży szkół gimnazjalnych poświęcone upowszechnianiu informacji zawodowej, gdzie w 32 spotkaniach udział wzięło 733 uczniów. Doradcy zawodowi prowadzili też 10 zajęć dla studentów Uniwersytetu Opolskiego, w których uczestniczyło 116 studentów. Praktyki grupowe śródroczne były prowadzone w formie warsztatów dla studentów I i II roku pedagogiki pracy z poradnictwem zawodowym. Ponadto w Centrum w 2009 roku realizowane były indywidualne praktyki studenckie. Uczestniczyło w nich 12 studentów z następujących kierunków: pedagogika pracy z poradnictwem zawodowym, terapia pedagogiczna z poradnictwem zawodowym oraz psychologia.

W roku 2008 zostały podpisane pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy a powiatowymi urzędami pracy Opolszczyzny porozumienia w sprawie współpracy w świadczeniu usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także rozwijanie poradnictwa zawodowego na terenie województwa. Na mocy wymienionych dokumentów

o współpracy w zakresie aktywizacji zawodowej klientów PSZ – CliPKZ zrealizowało w 2009 roku:

- grupowe zajęcia informacji zawodowej dla osób bezrobotnych kierowanych przez PUP Opole, gdzie w 9 spotkaniach udział wzięło 38 osób,
- zajęcia IPD dla skierowanych z PUP Opole 37 osób bezrobotnych (udział w warsztatach i indywidualnych rozmowach) – 35 osób z tej grupy zostało objętych badaniem KZZ,
- warsztaty samopoznania dla 11 osób bezrobotnych w PUP Olesno,
- 3 wizyty w Hucie Ozimek i udzielanie porad osobom zagrożonym utratą pracy (w porozumieniu z PUP Opole).

Od instytucji szkoleniowych ubiegających się o środki publiczne, takie jak Fundusz Pracy, PEFRON, fundusze pomocowe Unii Europejskiej wymagany jest wpis do rejestru instytucji szkoleniowych. Wojewódzki Urząd Pracy prowadzi rejestr instytucji szkoleniowych województwa. Na początku każdego roku kalendarzowego CliPKZ przeprowadza aktualizację wpisów wszystkich instytucji na podstawie wniosków aktualizacyjnych. Ponadto w 2009 roku wprowadzono do systemu 64 nowe instytucje. Na koniec 2009 roku w rejestrze instytucji szkoleniowych wpisanych było 255 instytucji szkoleniowych z terenu Opolszczyzny.

W 2007 r. WUP Opole nawiązał współpracę z Aresztem Śledczym w Opolu. Doradcy zawodowi CliPKZ udzielają porad zawodowych osobom przygotowującym się do opuszczenia zakładu karnego. W 2009 roku doradcy zawodowi odbyli 67 spotkań indywidualnych z 19 osadzonymi.

W okresie od stycznia do lutego 2009 r. pracownicy CliPKZ, w trakcie wizyt w klubach pracy pozyskiwali informacje dotyczące warunków technicznych prowadzonych klubów, posiadanego wyposażenia, kadry liderów klubów pracy oraz realizowanych usług. Dla liderów klubów pracy zostały przeprowadzone następujące szkolenia i seminaria:

- szkolenie „Opracowywanie informacji przydatnych podczas poszukiwania pracy (25-27.II.2009),
- szkolenie „Projektowanie i prowadzenie warsztatów aktywizacyjnych z zakresu poszukiwania pracy” (19-23.X.2009),
- seminarium „Aktywność w poszukiwaniu pracy” (18.XII.2009).

Wojewódzki Urząd Pracy występuje w roli partnera przy realizacji programu Urzędu Marszałkowskiego „Opolskie – tutaj zostaję”. Zasadniczym celem programu jest stworzenie przeciwwagi dla intensywnej promocji zatrudnienia poza regionem, zmniejszenie emigracji zarobkowej, zainteresowanie rozwojem zawodowym w województwie, a także zachęcenie osób pracujących za granicą do inwestowania w regionie. Program realizowany jest przy współpracy publicznych służb zatrudnienia, podmiotów gospodarczych, uczelni wyższych, szkół i placówek oświatowych. Przedstawiciele WUP brali czynny udział w pracach komisji powołanej przez Marszałka Województwa Opolskiego w sprawie realizacji programu. Informacje o programie „Opolskie – tutaj zostaję” są przekazywane w trakcie zajęć prowadzonych przez doradców zawodowych CliPKZ dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy, młodzieży szkolnej oraz studentów. W dniu 18 grudnia 2009 roku odbyło się seminarium „Aktywność w poszukiwaniu pracy” zorganizowane przez CliPKZ dla Gminnych Centrów Informacji, OHP i liderów klubów pracy publicznych służb zatrudnienia, gdzie w trakcie prezentacji przedstawiono także informację o realizacji programu „Opolskie – tutaj zostaję”.

3. Działalność Centrum Szkoleniowo – Doradczego

Jedną z najważniejszych form działalności GP CSD były szkolenia. Indywidualna propozycja oferty programowej opracowywana była przez ekspertów współpracujących z Centrum oraz w oparciu o badanie potrzeb w poszczególnych obszarach tematycznych (na podstawie ankiet ewaluacyjnych, rozmów z uczestnikami szkoleń), a tematyka oferowanych szkoleń dotyczyła różnorodnych aspektów działalności jednostek samorządu terytorialnego.

Zmieniające się przepisy prawa oraz wymogi dotyczące pracy z klientem, wymuszają od osób pracujących w administracji samorządowej rozpatrzenia sprawy w sposób profesjonalny oraz bezbłędny. Taka postawa wymaga od pracownika, a także od pracodawcy szukania sposobów na doskonalenie warsztatu pracy. Jedną z takich form jest jego ciągłe samodoskonalenie. Może ono przybierać różnorodne formy - od ukierunkowanych studiów, szkoleń, seminariów, aż do samodzielnej pracy poza godzinami pracy. Biorąc powyższe pod uwagę GP CSD skupiło swą propozycję szkoleniową na tematach z zakresu:

- rachunkowości budżetowej,
- prawa pracy,
- działalności powiatowych rad zatrudnienia,
- zmianach w przepisach dotyczących funkcjonowania rynku pracy,
- spraw ubezpieczeniowych oraz kadrowo-płacowych.

W roku 2009 zrealizowano 48 szkoleń oraz warsztatów szkoleniowych, a liczba uczestników wyniosła 1003 osób.

4. Działalność badawcza rynku pracy

W 2009 roku Obserwatorium Rynku Pracy rozpoczęło realizację badań wśród bezrobotnych posiadających orzeczoną niepełnosprawność, przeprowadziło badania w ramach projektu własnego ZPORR oraz projektu systemowego PO KL.

W 2009 roku Obserwatorium Rynku Pracy rozpoczęło realizację badań wśród osób bezrobotnych posiadających orzeczoną niepełnosprawność. Badanie przeprowadzono przy współpracy ze wszystkimi powiatowymi urzędami pracy regionu; wielkość próby badawczej wyniosła 322 osoby. Zadanie to, którego efektem będzie raport opracowany w 2010 roku, miało na celu: określenie położenia rynkowego w stosunku do osób pełnosprawnych na podstawie analizy materiału zastanego tj. dostępnych statystyk o rynku pracy, określenie barier, na które natrafiają osoby niepełnosprawne przy podejmowaniu pracy zarobkowej jak i uwarunkowań aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia, rozpoznanie ewentualnie występującej dyskryminacji na rynku pracy związanej niepełnosprawnością.

W okresie luty – maj 2009 roku Obserwatorium Rynku Pracy zrealizowało badawczy projekt własny w ramach działania 2.1 ZPORR pn. *Zatrudnienie – Migracje – Opolszczyzna*. Projekt, którego ogólna wartość zamknęła się kwotą 416 460,00 zł, obejmował dwa moduły badawcze:

- *Badanie wiodących przedsiębiorstw województwa opolskiego*, zrealizowane przez firmę Pentor Research International na próbie 100 podmiotów gospodarczych z regionu, przyniosło szereg spostrzeżeń badawczych, w tym m.in. wpływ sytuacji kryzysowej na kondycję tych przedsiębiorstw (40% z nich przeprowadziło redukcje

zatrudnienia, a 18% rozważało zmniejszenie zatrudnienia do końca 2009 roku) oraz umiarkowany optymizm przedsiębiorców co do dalszego rozwoju sytuacji (50% przewidywało stabilizację kondycji ekonomicznej firm oraz branż prowadzonej działalności);

- *Prognoza reemigracji osób pracujących za granicą do województwa opolskiego do 2013 roku*, zrealizowane przez firmę Ecorys Polska na próbie 583 respondentów zatrudnionych za granicą (oprócz tego przeprowadzono badania kontekstowe wśród 10 instytucji pośrednictwa pracy oraz 12 instytucji zrzeszających Polaków pracujących za granicą), podstawowe wnioski płynące z badań: 1) głównym powodem podjęcia decyzji o wyjeździe z regionu opolskiego była perspektywa wyższych wynagrodzeń za granicą, 2) kraje, w których przebywa liczniejsza grupa respondentów, a w których planuje pozostać najwięcej emigrantów, to: Niemcy (39% respondentów przebywających w tym kraju nie rozważa powrotu do kraju), Irlandia (38%) oraz Wielka Brytania (35%). Na przeciwnym biegunie znajduje się Holandia, w której sytuacja na rynku pracy kształtuje się tak niekorzystnie, że aż 90% osób tam przebywających zadeklarowało chęć powrotu do kraju, 3) Najczęściej wskazywanym powodem skłaniającym respondentów do powrotu do kraju jest chęć powrotu do rodziny lub partnera w Polsce, deklarowana przez 63% badanych osób, 4) deklarowana gotowość do pozostania w kraju na stałe (po powrocie z emigracji) jest wysoka. Wśród respondentów skłaniających się do powrotu do kraju przeważającą część, tj. 72%, stanowią osoby, które po powrocie zamierzają pozostać w Polsce na stałe, 5) w analizowanym horyzoncie czasowym można się spodziewać powrotu ok. 20 tys. osób; 6) przeciętnie w 2009 roku przewiduje się wzrost udziału osób powracających z zagranicy w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w województwie opolskim do poziomu 5,3%. Przy przyjętych założeniach w 2010 r. odsetek ten będzie kształtował się natomiast na poziomie 3,8%.

Od stycznia 2009 roku Wydział realizuje badawczy projekt własny pn. *Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy* w ramach Poddziałania 6.1.2 PO KL o wartości 350 tys. zł., obejmujący dwa moduły:

- monitoring osób zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy: jego efektem są comiesięczne informacje obrazujące liczebność i strukturę osób zwalnianych, rozpowszechniane za pomocą strony internetowej projektu

i mailingu bezpośredniego do grupy ok. 250 instytucjonalnych odbiorców wsparcia w projekcie,

- badanie losów absolwentów szkół zawodowych i wyższych w województwie opolskim: badanie przeprowadzane przez firmę Indicator na próbie 630 uczniów i 560 studentów metodą panelową. Badanie ma na celu określenie planów zawodowych i edukacyjnych, oczekiwań odnośnie warunków zatrudnienia i płacy, zamierzeń migracyjnych, stopnia opanowania języków obcych i umiejętności informatycznych tuż przed opuszczeniem szkoły oraz skonfrontowanie tych planów z rzeczywistą sytuacją w pół roku po ukończeniu szkoły. W 2009 roku odbył się I etap badań, z którego raport dostępny jest na stronie internetowej projektu.

Ponadto w ramach realizacji projektu uruchomiono stronę internetową (www.obserwatorium.opole.pl), zakupiono i rozpowszechniono materiały informacyjno-promocyjne, zorganizowano konferencję otwierającą projekt.

III. PODSUMOWANIE

Na koniec analizowanego roku bezrobocie rejestrowane na Opolszczyźnie ukształtowało się na poziomie 47 129 osób, co stanowiło 12,6% ludności aktywnej zawodowo. Tym samym nastąpił znaczący wzrost w porównaniu do roku wcześniejszego:

- wzrost liczby bezrobotnych o 11 431 osób,
- wzrost procentowy liczby bezrobotnych o 32%,
- wzrost stopy bezrobocia o 2,7 punktu procentowego.

Rok 2009 był pierwszym – po sześciu latach „spadkowych” – rokiem wzrostu bezrobocia w naszym regionie. Bez wątpienia zjawisko to, polegające na dość gwałtownej dekonstrukcji gospodarczej po kilku latach wyraźnego ożywienia, sytuować należy w kontekście światowego spowolnienia gospodarczego. Wzrost liczby bezrobotnych nie był wyalienowanym zjawiskiem, lecz dotyczył wielu obszarów gospodarki regionalnej. Nie był również charakterystyczny tylko dla województwa opolskiego: objął cały kraj, a w przypadku 6-ciu regionów był wyższy. Sytuację na rynku pracy należy powiązać przede wszystkim ze:

- spadkiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wraz z równoległym wzrostem liczby podmiotów wykreślonych z rejestru REGON,
- spadkiem wielkości przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw,

- problemami sekcji przetwórstwa przemysłowego, w ramach której odnotowano spadek zatrudnienia i liczby podmiotów gospodarczych oraz wyraźne pogorszenie wartości produkcji sprzedanej; jednocześnie – według prowadzonego monitoringu zawodów – z sekcji tej pochodziła największa liczba rejestrujących się bezrobotnych, której nie rekompensował napływ ofert zgłaszanych przez sekcję,
- niewielką dekonjunkturą w obrębie sekcji budownictwa (spadek liczby oddanych mieszkań i pozwoleń na budowę oraz minimalny spadek produkcji budowlano-montażowej, jednak zauważyć należy fakt wzrostu liczby podmiotów w obrębie sekcji oraz jej dobre wyniki w drugim półroczu 2009 roku po okresie bardzo słabych wyników w I półroczu),
- wyraźnym wzrostem zarówno liczby zakładów zgłaszających zwolnienia grupowe, jak i liczby osób zgłoszonych do zwolnienia na tle lat ubiegłych,
- spadkiem liczby ofert pracy oraz wzrostem udziału ofert subsydiowanych, a więc tworzonych dzięki wsparciu finansowemu ze środków publicznych,

Jednak – pomimo wskazanych powyżej zjawisk o wyraźnie negatywnym charakterze – regionalny rynek pracy wykazał również symptomy pewnej poprawy sytuacji. Przede wszystkim, analizując dane BAEL, zauważyć należy wzrost aktywności ekonomicznej ludności. Wzrost współczynnika aktywności spowodowany był zarówno wzrostem liczby pracujących, jak i dwukrotnym wzrostem liczby bezrobotnych. Pamiętać jednak należy, że BAEL za bezrobotne uznaje osoby poszukujące pracy i gotowe do jej podjęcia – oznacza to tym samym, że skutki kryzysu spowodowały wzrost aktywności i spadek bierności zawodowej mieszkańców regionu. Ponadto zauważyć należy wzrost – pomimo sygnalizowanego spadku przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach – liczby osób pracujących w gospodarce narodowej z 322 tys. na koniec 2008 roku do 328 tys. na koniec 2009 roku, co koresponduje z wynikami BAEL. Korzystne dla regionu są również wyniki badań prognostycznych, szerzej opisanych w punkcie II.4 analizy.

Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w skali województwa odbił się na szczeblu poszczególnych powiatów. Ilość bezrobotnych uległa zwiększeniu we wszystkich z nich. W liczbach bezwzględnych wzrost ten najbardziej odczuł region nyski i nadal najwięcej bezrobotnych osób zarejestrowanych było w tym powiecie. W stosunkowo trudnej sytuacji jest powiat brzeski. Pomimo procentowo najniższego wzrostu liczby zarejestrowanych bezrobotnych, nadal powiat ten charakteryzuje najwyższa stopa bezrobocia.

Wg obserwacji i prognoz WUP Opolo w roku 2010 moze nastapic dalszy wzrost bezrobocia, jednak jego tempo nie powinno byc tak znaczace jak w roku ubieglym. Decydujace znaczenie bedzie tu mial kierunek zmian gospodarczych na swiecie, w tym rowniez popyt na prace na rynkach Europy Zachodniej, stanowiacych tradycyjny cel migracji mieszkancow regionu. Prognozy pochodzace z badan zleconych przez WUP wskazuja, ze widoczna poprawa na regionalnym rynku pracy powinna nastapic od drugiej polowy roku 2011.

Rozwojowi rynku pracy i poprawie sytuacji osob bezrobotnych z grup szczegolnego ryzyka przysluzą sie z pewnoscia w najblizszych latach wdrazane do 2013 roku na Opolszczyznie dzialania wspolfinansowane ze srodkow Europejskiego Funduszu Spolecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapital Ludzki. Kilka plaszczyzn oddziaływania (rynek pracy, przedsiebiorczosc, edukacja, pomoc spoleczna) w powiazaniu ze znaczacymi srodkami finansowymi powinny zagwarantowac regionowi zrownowazony, dynamiczny rozwoj.

Sytuacja grup znajdujacych sie w szczegolnej sytuacji na rynku pracy generalnie ulegla pogorszeniu. Wszystkie kategorie odnotowaly wzrost wielkosci bezrobocia. Jednak obserwujac sytuacje pod katem udzialu w bezrobociu, podkreslenia wymaga znaczacy spadek udzialu kobiet (o 7 punktow procentowych), mlodziezy do 25 lat (o 1,7 punktu procentowego), osob pozostajacych bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesiacy (6,3 punkty procentowe) oraz dlugotrwale bezrobotnych (o 10,5 punktu procentowego). Sytuacja grup w szczegolnej sytuacji na rynku pracy w 2009 roku (wobec roku 2008) przedstawiala sie nastepujaco:

- kobiety: liczba bezrobotnych: + 3 398 osob, odsetek udzialu w bezrobociu: - 7 pkt procentowych,
- mieszkancy wsi: liczba bezrobotnych: + 5 030 osob, odsetek udzialu w bezrobociu bez zmian,
- osoby do 25 lat: liczba bezrobotnych: + 3 259 osob, odsetek udzialu w bezrobociu: - 1,7 pkt procentowego,
- dlugotrwale bezrobotni: liczba bezrobotnych: + 515 osob, odsetek udzialu w bezrobociu: - 10,5 pkt procentowego,
- osoby powyzej 50 lat: liczba bezrobotnych: - 2 322 osoby, odsetek udzialu w bezrobociu: - 1 pkt procentowy.

Na tym tle wspomnieć należy o zmieniającej się z roku na rok strukturze wydatków z Funduszu Pracy. Przede wszystkim rok 2010 kontynuuje tendencję do wzrostu wydatków Funduszu Pracy ogółem, w tym również wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Warto podkreślić, że wzrosły przede wszystkim wydatki na dotacje, tworzenie miejsc pracy, staże i roboty publiczne, a więc te formy, gdzie bezrobotni mają bezpośredni kontakt ze stanowiskiem pracy. Jednocześnie jednak – z uwagi na znacznie większą liczbę rejestracji, w tym osób tracących zatrudnienie, wzrosła również kwota wydatkowana na wypłatę zasiłków, co stanowi zmianę na tle lat ubiegłych. Tym samym zmniejszyła się proporcja wydatków na aktywne i pasywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Kwota wydatkowana na aktywizację przewyższyła kwotę przeznaczoną na wypłatę zasiłków w stosunku 1,39:1. Oznacza to, że na każdą złotówkę wydaną na zasiłek przypadało ok. 1,40 PLN wydatkowanych na aktywizację (w roku 2009 była to proporcja 2,02:1). Środki te wykorzystano przede wszystkim na staże, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej staże, refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz roboty publiczne.

To właśnie podejmowanie jednorazowych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej było niezwykle popularną formą aktywizacji zarówno w roku 2008 jak i 2009. Dobrze to świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców regionu, który generalnie notuje niskie wskaźniki przedsiębiorczości. Rok 2009, pomimo spadku koniunktury gospodarczej i zwiększonego tym samym ryzyka, był kolejnym rokiem wzrostu przyznanych dotacji.

Innym elementem aktywizującym wartym podkreślenia były szkolenia dla osób bezrobotnych. Rok 2009 przyniósł kolejny wzrost liczby szkolonych, co przy niekorzystnej strukturze wykształcenia i kwalifikacji stanowi istotny element dopasowywania zasobów wolnej siły roboczej do potrzeb rynku pracy.

Województwo opolskie w skali kraju należy do regionu o nieco wyższym od średniego natężeniu bezrobocia, choć zaznaczyć należy, że rok 2009 oddalił wartość stopy bezrobocia w województwie do wartości stopy ogólnopolskiej. Opolszczyzna zajęła siódme miejsce w kraju pod względem dynamiki wzrostu stopy bezrobocia. Problemem pozostaje natomiast znaczne zróżnicowanie terytorialne na poziomie powiatów.

Innym negatywem regionalnego rynku pracy jest duży udział bezrobotnych nisko wykształconych, bez zawodu i bez doświadczenia zawodowego. Osoby takie, rozpatrując

szansę znalezienia pracy, znajdują się na tzw. przegranej pozycji – poziom posiadanych kwalifikacji nie odpowiada zapotrzebowaniu pracodawców. Ponadto – jak wykazują badania społeczne i BAEL – osoby takie charakteryzują się dużą biernością zawodową, ciężeniem w stronę systemu opieki społecznej i rynku pracy „na czarno”.

Rok 2009 był odmiennym od lat ubiegłych, jeżeli chodzi o wielkość popytu na pracę mierzonego liczbą ofert napływających do PUP. 33,3 tys. zarejestrowanych ofert to spadek o blisko 6 tys. w porównaniu z rokiem 2008. Jednocześnie wzrósł udział ofert subsydiowanych, który w niektórych powiatach (np. kluczborskim, brzeskim czy nyskim) decyduje w ponad 70% o popycie na pracę.

Załącznik nr 1

Wybrane kategorie bezrobotnych w podziale na miasta i gminy województwa opolskiego według stanu na 31 grudnia 2009 roku

Powiaty, miasta i gminy	Bezrobotni	
	Ogółem	w tym kobiety
m. Brzeg	2 225	1 143
Skarbimierz	402	215
Grodków	1 547	870
Lewin Brzeski	833	414
Lubsza	534	271
Olszanka	269	149
PUP Brzeg	5 810	3 062
Głubczyce	1 445	695
Baborów	371	210
Branice	385	203
Kietrz	644	314
PUP Głubczyce	2 845	1 422
m. K - Koźle	3 202	1 703
Bierawa	306	170
Cisek	166	84
Pawłowiczki	306	160
Polska Cerekiew	202	114
Reńska Wieś	294	160
PUP K – Koźle	4 476	2 391
Kluczbork	1 672	909
Byczyna	579	337
Lasowice Wielkie	191	89
Wólczyn	903	501
PUP Kluczbork	3 345	1 836
Krapkowice	1 080	557
Gogolin	574	319
Strzeleczki	321	189
Walce	157	108
Zdzieszowice	632	363
PUP Krapkowice	2 764	1 536
Namysłów	1 550	833
Domaszowice	256	146
Pokój	332	201
Świerczów	270	155
Wilków	340	193
PUP Namysłów	2 748	1 528
Nysa	3 369	1 577
Głuchołazy	1 838	843
Kamiennik	176	90
Korfantów	504	258

Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w 2009 roku

Łambinowice	390	194
Otmuchów	695	305
Paczków	913	430
Pakosławice	228	106
Skoroszyce	366	203
PUP Nysa	8 479	4 006
Olesno	489	260
Dobrodzień	255	137
Gorzów Śląski	257	124
Praszka	581	295
Radłów	109	73
Rudniki	272	115
Zębowice	104	72
PUP Olesno	2 067	1 076
m. Opole	4 134	2 096
Chrzastowice	150	73
Dąbrowa	326	168
Dobrzeń Wielki	357	192
Komprachcice	316	167
Łubniany	211	113
Murów	232	136
Niemodlin	959	478
Ozimek	700	344
Popielów	305	149
Prószków	196	108
Tarnów Opolski	320	191
Tułowice	286	171
Turawa	271	137
PUP Opole	8 763	4 523
Prudnik	1 979	877
Biała	436	221
Głogówek	573	312
Lubrza	247	117
PUP Prudnik	3 235	1 527
Strzelce Opolskie	1 227	596
Izbicko	164	89
Jemielnica	215	118
Kolonowskie	170	92
Leśnica	213	122
Ujazd Śląski	206	111
Zawadzkie	402	200
PUP Strzelce Op.	2 597	1 328
Ogółem województwo:	47 129	24 235